

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Konkurence bank při poskytování úvěrů

Bc. Markéta Semencová

Diplomová práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta SEMENCOVÁ**
Osobní číslo: **E08400**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Konkurence bank při poskytování úvěrů**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je popsat konkurenci bank při poskytování úvěrů.

Práce bude obsahovat:

- Charakteristiku bankovního systému
- Poskytování úvěrů komerčními bankami
- Konkurenci bank při poskytování služeb
- Indikátory konkurenceschopnosti bank
- Analýzu konkurenceschopnosti vybraných komerčních bank

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

SEKERKA, B. Bankovní transakce, Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, ISBN 80-7194-809-8.

SEKERKA, B. Banky a bankovní produkty, Praha: Profess consulting, 1997, ISBN 80-85235-51-X.

DEBORAH, K. Essentials of Banking. New York: Wiley, 2008, ISBN: 0470170883.

RITTER, I., SILER, W. Principles of Money, Banking and Financial Markets. New York: Addison Wesley, 1989, ISBN-13: 978-0201770353.

SEKERKA, B. Řízení bankovních rizik, Praha: Profess consulting, 1998, ISBN 80-85235-56-0.

MEJSTŘÍK, M., PEČENÁ, M., TEPLÝ, P. Základní principy bankovníctví, Praha: Univerzita Karlova, 2008, ISBN 978-80-246-1500-4.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích.

Vedoucí diplomové práce:

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce:

30. června 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

6. května 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 27. července 2009

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 02. 05. 2011

Markéta Semencová

Anotace

Diplomová práce se zabývá konkurenceschopností bank na českém trhu v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů. Teoretická část je zaměřena na popis bankovního sektoru a jeho fungování. Praktická část je věnována nalezení indikátorů konkurenceschopnosti bank a jejich vzájemné komparaci pro určení nejkonkurenceschopnější banky na českém trhu.

Klíčová slova

Bankovní sektor, obchodní banky, spotřebitelský úvěr, konkurenceschopnost bank, indikátory konkurenceschopnosti bank.

Title

Banks competition by granting credits

Annotation

This thesis deals with the competitiveness of banks by granting consumers credits on the Czech market. The theoretical part focuses on the description of the banking sector and its functioning. The practical part is dedicated to finding indicators of competitiveness of banks and their comparison to determine the most competitive bank in the Czech market.

Keywords

The banking system, commercial's banks, consumer's credit, competitiveness of banks, indicators of banks competitiveness.

Obsah

1	Úvod	8
2	Charakteristika bankovního systému	9
2.1	Základní definice pojmu banka	9
2.2	Druhy Bankovních systémů	9
2.3	Centrální banka	11
2.3.1	Základní funkce centrální banky	12
2.3.2	Nástroje centrální banky	13
2.3.3	Bankovní regulace a dohled	15
2.4	Obchodní banky	17
2.4.1	Druhy obchodních bank	17
2.4.2	Základní pravidla obchodních bank	18
2.4.3	Základní funkce obchodních bank	19
2.4.4	Bankovní produkty	20
3	Poskytování úvěrů komerčními bankami	27
3.1	Druhy bankovních úvěrů	27
3.1.1	Kontokorentní úvěr	27
3.1.2	Směnečné úvěry	28
3.1.3	Hypoteční úvěr	31
3.1.4	Bankovní záruky	32
3.1.5	Avalový úvěr	32
3.1.6	Spotřebitelský úvěr	32
3.2	Úvěrový proces	33
3.3	Způsob úročení úvěru	36
4	Indikátory konkurenceschopnosti bank	37
5	Analýza konkurenceschopnosti vybraných komerčních bank	39
5.1	Prezentace vybraných bank	41
5.1.1	Česká spořitelna, a. s.	41
5.1.2	Československá obchodní banka, a. s.	42
5.1.3	Komerční banka, a. s.	43
5.2	Spotřebitelské úvěry poskytované vybranými bankami	44
5.2.1	Spotřebitelský úvěr od České spořitelny, a. s.	44
5.2.2	Spotřebitelský úvěr od ČSOB, a. s.	45
5.2.3	Spotřebitelský úvěr od KB, a. s.	46
5.3	Komparace spotřebitelských úvěrů u vybraných bank	47

5.4	Úvěrové prostředí	50
5.4.1	Tržní podíl spotřebitelských úvěrů	50
5.4.2	Portfolia spotřebitelských úvěrů vybraných bank.....	51
5.4.3	Ukazatel sumy úvěrů připadajícího na jednoho klienta	52
5.4.4	Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů	53
5.4.5	Zhodnocení v oblasti úvěrového prostředí.....	54
5.5	Důvěryhodnost vybraných bank	56
5.5.1	Dlouhodobý rating	56
5.5.2	Krátkodobý rating.....	59
5.5.3	Rating finanční síly vybraných bank	61
5.5.4	Vývoj ratingu finanční síly vybraných bank.....	62
5.5.5	Zhodnocení důvěryhodnosti vybraných bank	65
5.6	Indikátory finanční analýzy	66
5.6.1	Zhodnocení finanční analýzy.....	70
5.7	Závěrečné zhodnocení přepočtení vah jednotlivých kritérií.....	72
6	Závěr.....	76
7	Seznam použité literatury	78
8	Seznam použitých tabulek	80
9	Seznam použitých grafů	81
10	Seznam použitých obrázků.....	81
11	Seznam použitých zkratk	82

1 Úvod

Banky dnes neodmyslitelně patří do každodenního lidského života a bez jejich fungování si člověk dokáže své bytí jen těžko představit. Tématem této diplomové práce je konkurence bank při poskytování úvěrů.

Teoretická část práce je věnována popisu bankovního systému a jeho fungování. Bude představena centrální banka a popsány její základní funkce a nástroje. Další část bude věnována obchodním bankám a jejich produktům. Detailnější pohled bude věnován jednotlivým typům úvěrů, jež mohou být obchodními bankami poskytovány. Na závěr teoretické části bude představen úvěrový proces a způsob úročení úvěru.

Hlavním cílem práce je určit, která banka na českém trhu zastupuje nejlepší konkurenční pozici. Mezi dílčí cíle patří, nalézt takové indikátory konkurenceschopnosti jednotlivých českých bank, díky nimž bude možné popsat a analyzovat jejich vzájemnou konkurenceschopnost.

Vzhledem k šíři služeb, jež banky svým klientům nabízejí, bude tato práce zaměřena na spotřebitelské úvěry, se kterými se každý člověk může ve svém běžném životě setkat. Budou vybráni bankovní reprezentanti pro popsání konkurenčního prostředí v oblasti spotřebitelských úvěrů českého trhu a ti budou podrobeni výše uvedenému rozboru.

K řešení daného problému budou použity metody jako popis, analýza, syntéza, komparace a dedukce. Nalezené indikátory budou oceněny bodovací metodou a při závěrečném hodnocení budou použity metody vícekritériálního rozhodování, konkrétně metoda pořadí a Metfesselova alokace. Výsledkem práce bude nalezený index konkurence bank, pomocí něhož bude možné určit tzv. nejlepší banku mezi zkoumanými bankami.

Použitá fakta a údaje jsou čerpány z odborné literatury, databáze České národní banky a závěrečných zpráv vybraných bankovních reprezentantů.

2 Charakteristika bankovního systému

2.1 Základní definice pojmu banka

Ve striktním smyslu jsou banky podniky, které od veřejnosti nakupují peníze ve formě vkladů a takto získané peníze investují formou půjček.¹

Banku lze definovat jako druh finančního zprostředkovatele, který jako svou hlavní činnost zabezpečuje zprostředkování přesunu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Takovýmto zprostředkováním je zpravidla přijímání vkladů, které se banky snaží zhodnocovat prostřednictvím poskytování úvěrů.

Jedním, ze základních způsobů vymezení pojmu banka je pomocí dvou hledisek. Prvním je funkční hledisko, které vychází z ekonomických funkcí a činností banky. Druhým přístupem je právní hledisko, které je založeno na exaktním vymezení banky v příslušné právní normě.

Směrnice Rady ES č. 77/780/EHS z 12. 12. 1977 definuje banku jako úvěrovou instituci, tedy podnikatelský subjekt, jehož podnikatelskou náplní je přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů.

2.2 Druhy bankovních systémů

Bankovní systém v daném státě lze vymezit jako souhrn všech bankovních institucí a vztahů mezi nimi. Funkce a způsob fungování bankovní soustavy je determinován existujícím ekonomickým systémem v dané zemi. Dalšími relevantními faktory ovlivňujícími ekonomické fungování bankovní soustavy je systém vzájemných vazeb mezi jednotlivými bankami, rozvinutost finančních trhů, měnová stabilita, směnitelnost měny, zapojení do mezinárodních organizací, způsob regulace bankovních aktivit a některé další faktory.²

¹ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů. II.* Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.

² RAIS, Karel. *Evropská unie - Evropská integrace a bankovníctví.* Praha : Computer Press, 1999. 133 s. ISBN 80-7226-211-4.

Obvykle rozdělujeme bankovní systémy na jednostupňové a dvoustupňové. Proto toto členění je určující, zda je či není institucionálně oddělena centrální banka se svými makroekonomickými funkcemi od obchodních bank.

Jednostupňový bankovní systém je historickým předchůdcem dvoustupňového bankovního systému. U tohoto systému neexistovala centrální banka a veškeré činnosti byly prováděny komerčními bankami. Zvláštním pojetím tohoto systému byla situace, kdy veškeré činnosti zastávala jediná banka, v České republice to byla Státní banka československá. Toto řešení je typické v centrálně plánovaných ekonomikách ve 20. století.

Ve vyspělých ekonomikách se setkáme s **dvoustupňovým bankovním systémem**, který je založen na institucionálním oddělení makroekonomické funkce, kterou zabezpečuje centrální banka, a mikroekonomické funkce, kterou provádějí komerční banky.

Další determinací je systém univerzálního a odděleného bankovníctví. Určující je rozsah a oprávnění jednotlivých bank k provádění investičních bankovních obchodů a klasických obchodů komerčního bankovníctví.

V případě modelu **univerzálního bankovníctví** banky poskytují celou paletu bankovních produktů, tedy jak klasické produkty komerčního bankovníctví, tak i produkty investičního bankovníctví. U tohoto systému se nevyklučuje určitá specializace některých bank.

Model **odděleného systému** je naopak založen na striktním oddělení komerčního a investičního bankovníctví. Systém našel své využití v USA jako reakce na krizi v roce 1929. Postupem času se, ale hranice mezi komerční a investiční sférou začaly stírat a v současné době již neexistují žádné legislativní překážky pro univerzální bankovní systém.

Speciální formou je smíšený model, jenž je založen na oddělení komerčního a investičního bankovníctví kde hranice nejsou tak striktní.

Bankovní systém v České republice

Současní systém bankovníctví v České republice je možné charakterizovat jako dvoustupňový systém univerzálního bankovníctví doplněný specializovanými bankami.

Zároveň některé služby, zejména charakteru obchodního bankovníctví, na základě zvláštního zákona a specifické klientele mohou poskytovat spořitelni a úvěrová družstva, která však legislativně do rámce dvoustupňového bankovního systému nepatří, stejně jako ostatní finanční zprostředkovatelé (investiční společnosti, investiční fondy, pojišťovny apod.), kteří však dohromady vytváří základní pilíře finančního trhu České republiky.³

2.3 Centrální banka

Důležitou roli ve dvoustupňovém bankovním systému zaujímá centrální banka. Mezi významné příčiny vzniku centrální banky patří obtížnost procesu tvorby jednotného vnitřního trhu v jeho začátcích. Centrální banka vznikala buď již z existující obchodní banky, nebo byla nově založena.

Centrální banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními bankami jiných zemí, orgány dohledu nad bankami a finančními trhy jiných zemí a s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad bankami a finančními trhy.⁴

Česká národní banka vznikla po rozpadu Československé republiky. Právní vymezení centrální banky v České republice nalezneme v zákoně č. 6/1993 Sb. O České národní bance. Hlavním posláním a cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu a podpora obecné hospodářské politiky vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu. Postavení ČNB je silné. Banka se za svá rozhodnutí zodpovídá pouze parlamentu. Hlavním orgánem centrální banky s rozhodovací pravomocí je sedmičlenná bankovní rada, již členové jsou jmenováni prezidentem republiky na 6 let. V čele rady ČNB stojí guvernér, který se účastní zasedání vlády České republiky.

³ ULRICH, Milan; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Bankovníctví*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. 263 s. ISBN 80-213-0815-X.

⁴ KAMPF, Rudolf. *Financování a bankovníctví*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2006. 44 s. ISBN 80-7194-913-2.

2.3.1 Základní funkce centrální banky

V současné době plní centrální banky v tržních ekonomikách dva hlavní okruhy funkcí: makroekonomické (zajištění stabilního měnového vývoje) a mikroekonomické (zabezpečení bezpečnosti, efektivnosti, spolehlivosti a důvěryhodnosti bankovního systému).⁵

Tabulka 1 – Základní funkce centrální banky

Makroekonomické funkce	Mikroekonomické funkce
Emise bankovek a oběživa	Regulace a dohled nad bankami
Monetární politika	Banka bank
Devizová činnost	Banka státu
	Reprezentace státu v měnové oblasti

Prvotní funkcí je **emisní funkce**, která jedna spočívá ve vydávání hotovostních peníze a také v jejich znehodnocování. Tato funkce je historicky nejstarší.

Správce devizových rezerv státu – banka zajišťuje stabilní hodnotu devizových rezerv a pomocí těchto rezerv ovlivňuje kurz domácí měny vůči zahraničním měnám. Změnu kurzu banka provádí prostřednictvím tzv. devizových intervencí. Intervence představují nákup či prodej deviz na devizovém trhu. Takto banka řídí poptávku po měně a zároveň sleduje další makroekonomické cíle např.: míru nezaměstnanosti, inflaci, platební bilanci, ekonomický růst a vývoj měnových agregátů.

Dále také vystupuje jako **reprezentant státu v otázkách měnové politiky**, reprezentuje zemi v Mezinárodním měnovém fondu, Světové bance a Evropské bance. Centrální banka je oprávněna uzavírat dohody mezinárodního charakteru v oblastech bankovníctví a finančnictví.

⁵ MEJSTRÍK, Michal; PEČENÁ, Magda; TEPLÝ, Petr. *Základní principy bankovníctví*. Praha : Karolinum, 2008. 624 s. ISBN 978-80-246-1500-4.

Česká národní banka je **banka bank**, může obchodovat s obchodními bankami a může se tak stát věřitelem poslední instance. K takovéto situaci dochází, pokud má obchodní banka problémy s likviditou. Centrální banka vystupuje jako zachránce poskytnutím „nouzového“ úvěru. Součástí role banky bank je také shromažďování povinných minimálních rezerv od obchodních bank.

Centrální banka je **vrcholným regulačním a dohledovým orgánem** pro síť ostatních bank. Regulace bankovního sektoru je makroekonomickým nástrojem. Cílem bankovní regulace je informovanost a ochrana investorů, bezpečnost, spolehlivost a efektivní fungování bankovního systému a stabilní měnová politika. Bankovní dohled spočívá v posuzování žádostí týkajících se udělování licencí, kontrolování dodržování podmínek, které jsou stanoveny licencí, kontrola dodržování zákonů, vyhlášek a opatření, vydávání pokut za zjištěné nedostatky.

Česká národní banka je také **bankou státu** vede účty vlády, centrálních orgánů, státní správy, veřejného sektoru, spravuje státní dluh a poskytuje státu úvěry a spravuje úpis státních cenných papírů a zajišťuje jejich umístování na kapitálovém trhu.

2.3.2 Nástroje centrální banky

K plnění cílu centrální banka využívá zákonem stanovený soubor nástrojů. Nástroje je možné členit z různých hledisek. Dle povahy se nástroje dělí na přímé (administrativní) a nepřímé (tržní). Další dělení je dle šíře působení na plošné, které působí na všechny subjekty tržní ekonomiky, nebo selektivní, které ovlivňují jen omezený okruh či jeden subjekt.

Diskontní sazba je nejstarší nástroj měnové politiky, který souvisí s úvěrovou činností. Je to sazba, za kterou centrální banka půjčuje komerčním bankám běžné úvěry. Změna diskontní sazby ovlivní výši ostatních úrokových měr. Pokud dojde ke zvýšení úrokových měr, sníží se zájem klientů komerčních bank o úvěry a tím se také sníží množství peněz v ekonomice.

Povinné minimální rezervy jsou peníze, které musí banky udržovat jako svůj neúročený vklad u centrální banky. Centrální banka tak znovu ovlivňuje množství peněz v ekonomice.

Zvýšení rezervních požadavků způsobí snížení množství peněz v ekonomice, neboť vyšší rezervní požadavky způsobí, že banky budou mít méně peněz pro poskytování úvěrů. Snížení rezervních požadavků způsobí zvýšení množství peněz v ekonomice, neboť nižší rezervní požadavky způsobí, že banky budou mít více peněz pro poskytování úvěrů.⁶

Operace na volném trhu spočívají v obchodech s cennými papíry. Nákup cenných papírů centrální bankou z portfolia bank zvyšuje rezervy bank a tím dochází ke zvýšení peněz v ekonomice. Prodej cenných papírů centrální bankou vyvolává opačný efekt. Takovéto obchodování může mít podobu přímého nákupu či prodeje, nebo může být také v podobě tzv. repo operací. Repo obchody jsou speciální dohody mezi prodávajícími a kupujícími, ve které se prodávající zavazuje nakoupit zpět prodané cenné papíry za dohodnutou cenu a ve stanoveném termínu.

U **Konverzí a swapů cizích měn** centrální banka nakupuje a prodává cizí měny za tuzemskou měnu obchodním bankám, čímž dochází k ovlivňování měny. Obchod má dvě formy:

a) Konverze = promptní obchod bez následných zpětných operací, jedná se o prodej v aktuálním směnném kurzu.

b) Swap = kombinace promptního obchodu s následnou zpětnou operací, jedná se o prodej či nákup za aktuální kurz a zároveň uzavření smlouvy o budoucím zpětném odkupu či prodeji za předem dohodnutý kurz.

Mezi dopady konverzí a swapů jako nástroje monetární politiky patří, jednak prodej deviz centrální bankou, kde dochází ke stahování českých korun z oběhu, zpomalení oběhu peněz - protiinflační restriktivní monetární politika, nebo nákup deviz centrální bankou, dochází k "vhánění" českých korun do ekonomiky, zrychlení oběhu peněz - expanzivní politika.⁷

⁶ SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví I.* Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005. 115 s. ISBN 80-7194-814-4.

⁷ ŠVARCOVÁ, Jana. Konverze a swapy cizích měn. In *Makroekonomie: Ekonomie stručně a přehledně* [online]. Praha: Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání, 2009 [cit. 2010-10-08]. Dostupné z WWW: <http://www.ceed.cz/makroekonomie/32_konverze_a_swapy.htm>.

Centrální banka stanovuje **pravidla likvidity** pro obchodní banky. Jedná se o základní pravidla, jejichž zavedení či změna, tlačí obchodní banky k přizpůsobení struktury své bilance, tedy snížit objem svých aktiv, nebo navýšit objem zdrojů.

Dalším nástrojem jsou limity úvěrů neboli **úvěrové kontingenty**, které vyjadřují maximální objem úvěrů, které mohou obchodní banky nabídnout svým klientům.

Limity mohou být také stanoveny na úroky. **Úrokové limity** nastavují závazné úrokové sazby, za které banky mohou poskytovat úvěry či přijímat depozita.

2.3.3 Bankovní regulace a dohled

Pro bankovní sektor je typická přísnější míra regulace. Cílem bankovního dohledu je snaha omezit rizika spojená s vykonáváním bankovních činností tak, aby nebyly ohroženy zájmy vkladatelů. V České republice vykonává bankovní dohled Česká národní banka. V jiných zemích může být vykonáváním bankovního dohledu pověřena i jiná instituce než je centrální banka.

Základní důvody pro existenci regulace bankovního sektoru jsou:

- Banky vedou účty ekonomickým subjektům, které jsou na zdravém fungování bankovních činností existenčně závislé.
- Banky obchodují s cizími peněžními prostředky, které je nutné chránit. Klienti banky, skuteční vlastníci peněz, nemají dostatek informací a často ani schopnost posoudit situaci té či oné banky.
- Zdravé fungování tržní ekonomiky je založeno na oběhu peněz. Narušení oběhu by mohlo mít obrovské následky na fungování celé ekonomiky.
- Bankovní regulace a dohled napomáhá centrální bance plnit dlouhodobé cíle měnové politiky.

Tabulka 2- Čtyři základní prvky bankovní regulace

<p>1. Regulace vstupu do bankovní sféry</p>	<p>Subjekt, který se chce stát bankou, musí splnit základní vstupní podmínky (minimální výše základního kapitálu a prokázání původu tohoto kapitálu, kvalifikační a morální způsobilost managementu banky, odpovídající materiální, technické a bezpečnostní zajištění provozu, kontrolní a účetní systém, detailní plán činnosti pro krátkodobý a dlouhodobý časový horizont). Splnění podmínek je předpokladem pro udělení bankovní licence.</p>
<p>2. Stanovení základních pravidel pro fungování obchodních bank</p>	<p>Mezi nejdůležitější pravidla patří: Přiměřenost základního kapitálu, přiměřenost korunové a devizové likvidity, limity úvěrů a majetkových účastí, informační povinnost, ochrana před nelegálními praktikami.</p>
<p>3. Povinné pojištění vkladů</p>	<p>Cílem je ochrana vkladatelů, jak fyzických tak i právnických osob v případě úpadku banky.</p>
<p>4. Působení centrální banky jako věřitele v poslední instanci</p>	<p>Centrální banka poskytuje nezbytnou pomoc v případě ztráty likvidity obchodní banky. Důvodem je zajištění efektivnosti, bezpečnosti, důvěryhodnosti a funkčnosti bankovního systému.</p>

Metody bankovního dohledu

U bankovního dohledu existuje dohled na dálku a dohled na místě.

Dohled na dálku monitoruje činnost bank na základě všech dostupných informací. Pomocí výkazů a hlášení pravidelně předkládaných podle jednotné metodiky stanovené ČNB bankami, dále auditorských zpráv, nebo informací získaných přímo jednorázově od banky a z informací z veřejně dostupných databází. Banka se pravidelně podrobuje analýze a je hodnocena podle jednotných kritérií. Tyto výsledky jsou zdrojem pro návrhy dalšího způsobu monitoringu banky, dohlídky na místě, opatření k nápravě apod. Údaje získané při dohledu na dálku jsou zároveň využívány k souhrnným analýzám celého bankovního sektoru.

Dohlídka na místě je kontrolní činnost probíhající přímo v bankách. Důraz je kladen na posouzení systémů řízení jednotlivých rizik v bance. Poznání rizikového profilu každé banky umožňuje následně zvolit optimální formy dohledu tak, aby bylo možné v maximální míře zajistit kvalitní a efektivní monitoring každé banky a tak efektivně využít dostupné kapacitní a časové možnosti bankovního dohledu.

2.4 Obchodní banky

V České republice jsou banky definovány speciální zákonem o bankách (č. 21/1992), který určuje, že banky musí splňovat čtyři základní kritéria, aby mohly být nazývány bankou.

Základní kritéria pro určení banky:

- jedná se o právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciové společnosti,
- přijímají vklady od veřejnosti,
- poskytují úvěry,
- získaly bankovní licenci.

2.4.1 Druhy obchodních bank

Obchodní banky jsou podnikatelské subjekty, které přijímají vklady od právnických nebo fyzických osob a poskytují úvěry na vlastní účet.

Primárně můžeme rozdělit banky na univerzální a specializované. Univerzální banky vykonávají obchodní a investiční činnost zároveň. Univerzální banky vlastní plnou licenci, která je opravňuje k poskytování služeb všem zákaznickým skupinám.

Specializované banky můžeme dále členit:

- **Teritoriálně** – banky poskytují své služby pouze v určitém regionu.
- **Zákaznický** – vlastní také plnou bankovní licenci, avšak své služby poskytují jen vybraným skupinám zákazníků.
- **Produktově** – mají pouze omezenou bankovní licenci, která je opravňuje k prodeji určitých bankovních produktů.

Ke specializovaným bankám patří: spořitelny, stavební spořitelny, úvěrová družstva, hypoteční banky, investiční banky a rozvojové banky.

Spořitelna je peněžní ústav, který je specializován na služby komerčního bankovníctví pro fyzické osoby, nepodnikatele, případně samosprávné orgány nebo ostatní banky. Významným produktem spořitelny je vkladní knížka.

Stavební spořitelna je specializovaná obchodní banka, která přijímá dlouhodobé úsporné vklady a z takto získaných prostředků poskytuje dlouhodobé stavební úvěry.

Úvěrové družstvo je banka na družstevním principu, která poskytuje finanční služby pouze svým členům, přičemž počet členů není omezen. Družstvo provádí úvěrové obchody ve prospěch svých členů.

Hypoteční banka se specializuje na poskytování dlouhodobých úvěrů, zajištěných zástavním právem na nemovitost. Zdroje na financování dlouhodobých úvěrů jsou získávány emisí hypotečních zástavních listů. Tyto speciální cenné papíry mají splatnost pět a více let.

Investiční banka se zabývá operacemi s cennými papíry, jako jsou obchody s cennými papíry, umístování emisí cenných papírů na trhu, správa portfolií a poradenství.

2.4.2 Základní pravidla obchodních bank

Obchodní banky by měly dodržovat tři následující pravidla.

Pravidlo likvidity

Likvidita se zakládá na schopnosti banky dostát svým závazkům, tedy schopnost v kterémkoli okamžiku vyplatit vkladatelům jejich uložené peníze. Pokud existuje podezření, že je banka nelikvidní nikdo do ní neukládá své peníze a všichni stávající klienti vybírají své vklady a tímto se banka dostává do úpadku a může zbankrotovat. Banky tedy drží tři základní druhy rezerv, jednak primární, které tvoří peněžní hotovost a neterminovaná depozita na účtech u ostatních bank. Dále sekundární rezervy v podobě investic, které je možno rychle přeměnit na hotovost v minimálním čase a s minimální ztrátou. Poslední možnost rezerv představují úvěry od jiných bank, nebo od centrální banky.

Pravidlo bezpečnosti

Pro celkové snížení bankovních rizik se banky snaží dodržovat pravidla bezpečnosti. Cílem banky je, aby k ní měli její klienti maximální důvěru. Pro ochranu, jak svých zákazníků, tak sebe samých využívají banky vnitřní i vnější kontrolu. Vnější kontrolu provádí centrální banka, finanční úřad a kontrolní orgány ministerstev. Základnu vnitřní kontroly banky stanovují závazné pracovní postupy, provádí dvojí kontrolu a pravidelné revize, zajišťují bezpečnost dat a zabezpečují kompletnost účetních dokladů.

Pravidlo rentability (ziskovosti)

Ze samotné podstaty banky, jako obchodní společnosti, vyplývá její snaha o dosahování zisku. Pravidlo likvidity a bezpečnosti jsou v rozporu s pravidlem ziskovosti.

2.4.3 Základní funkce obchodních bank

Banky jsou specifické podniky zejména jejich postavením a celkovým významem v ekonomice dané země. Jejich úloha je v tržní ekonomice velice různorodá a v mnoha směrech nezastupitelná. Mezi základní funkce bank řadíme:

- finanční zprostředkování,
- emise bezhotovostních peněz,
- provádění platebního styku,
- zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálovém trhu.

Finanční zprostředkování banky provádí v souladu s principem ziskovosti, umísťují získaný kapitál tam, kde přináší nejvyšší zhodnocení s co nejmenším rizikem.

Banky provádějí **emisi bezhotovostních peněz**, které mají podobu peněz zapsaných na bankovních účtech. Pouze ČNB má možnost emitovat hotovostní peníze.

Další základní funkcí je **provádění bezhotovostního platebního styku**, kde obchodní banky vedou jednotlivým subjektům tržní ekonomiky účet a provádí na základě jejich požadavků bezhotovostní platební styk. Jednou ze základních podmínek zdravé ekonomiky je bezhotovostní platební styk, který je rychlý, levný a bezpečný.

Banky mohou také svým klientům nabídnout služby **zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálovém trhu**. Zpravidla se jedná o poradenství, nebo fyzické provádění emisí cenných papírů, fúzí a akvizicí.

2.4.4 Bankovní produkty

Mezi společné rysy bankovních produktů patří: nemateriální charakter (pro hodnotu samotného produktu jsou určující nemateriální faktory), dualismus (bankovní produkt je propojením dvou stránek hodnotové a věcné) a vzájemná propojenost a podmíněnost.

2.4.4.1 Ceny bankovních produktů

Ceny jednotlivých bankovních produktů jsou výsledkem cenové politiky banky, která má za úkol zejména: zabezpečit dostatečnou rentabilitu banky, zlepšit či minimálně udržet konkurenceschopnost banky na finančním trhu a zabezpečit kapacitní, kapitálové, likvidní a další potřeby banky.⁸

První možností pro určení ceny jsou **úroky**, které představují ceny půjčených peněz ve formě úvěrů, nebo dluhového cenného papíru.

Další možností jsou **provize a prémie**, které jsou cenou za poskytnuté bankovní služby, které s sebou zpravidla nesou nějaké riziko.

⁸ ULRICH, Milan; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Bankovnictví*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. 263 s. ISBN 80-213-0815-X.

V neposlední řadě banky vybírají přímé a nepřímé poplatky. **Přímé poplatky**, jsou cenou za poskytnuté služby, kdy při provedení služby vznikají bance určité náklady. **Nepřímé poplatky** jsou poplatky, které nemají přesně stanovenou cenu (např.: připsání peněz na účet klienta s pozdější valutou než byl den, kdy banka peníze získala).

Existují čtyři základní způsoby stanovení ceny:

- Hodnotový objem - vychází z ceny za peněžní jednotku, která je vypočtena jako součin jednotkové ceny a hodnotového objemu produktu.
- Jednotlivý produkt - cena je stanovena paušálně.
- Hodnotový výsledek - je cena, která je výsledkem určitého obchodu.
- Čas jako měrná jednotka - cena je přesně stanovená na časovou jednotku.

2.4.4.2 Členění bankovních produktů

Bankovní produkty jsou různorodé a jejich členění není snadné. Klasickým přístupem je rozdělení vycházející z bilance banky na aktivní, pasivní a neutrální bankovní produkty.

Aktivní bankovní produkty nalezneme v rozvaze banky na straně aktiv, jsou to obchody, ve kterých banka vystupuje v pozici věřitele. Bance vznikají pohledávky v podobě úvěrů či investic do cenných papírů.

Pasivní bankovní produkty se odrážejí v pasivech banky. Banka si opatřuje kapitál na úvěrovém základě a dostává se do pozice dlužníka.

Neutrální bankovní produkty jsou v účetnictví vedeny na podrozvahových účtech. Jedná se o produkty, které nejsou ani finanční pohledávkou ani finančním závazkem, ale za určitých podmínek se jím mohou stát.

Druhým přístupem pro systematizaci bankovních produktů je přístup dle účelu produktu z pohledu klienta. Banky poskytují **vkladové produkty**, které z pohledu klienta ztělesňují investování peněžních prostředků a kapitálu. **Finančně-úvěrové bankovní produkty** představují pro klienta získání finančních prostředků. Třetí velkou sekci zaujímají **platební bankovní produkty**, které klientovi zabezpečují hotovostní a bezhotovostní platební styk.

2.4.4.3 Vkladové bankovní produkty

Z hlediska banky představují vkladové bankovní produkty způsob získání peněžních zdrojů. V rozvaze banky tyto obchody nalezneme na straně pasiv. Mezi základní vkladové operace patří: přijímání vkladů (vklady na viděnou, termínované vklady, úsporné vklady) a emise bankovních dluhopisů.

a) Vklady na viděnou

Vklady na viděnou jsou bez výpovědní lhůty splatné svému klientovi. Nazývají se rovněž vklady na požádání, vista vklady či běžné vklady. Takovéto vklady mají různé podoby např.: běžný účet či kontokorentní účet. Vzhledem k možnosti kdykoli s penězi disponovat je úroková sazba nízká a proto klienti na těchto účtech udržují pouze prostředky potřebné pro platební styk.

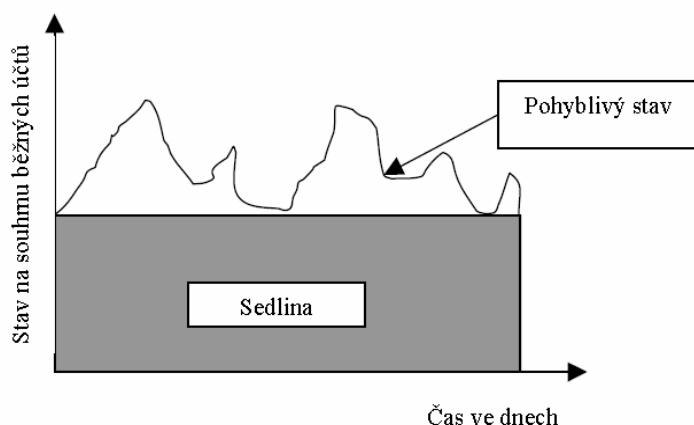
Z hlediska bank představují tyto vklady důležitý zdroj refinancování, který se vyznačuje následujícími rysy:

- Výše úrokových nákladů je relativně nízká a velmi stabilní.
- Banky mají zisk z provádění platebního styku.

Výhodnost těchto vkladů pro banku vyplývá z existence tzv. sedliny. Podstata sedliny vyplývá z toho, že jistá část těchto vkladů zůstává bance trvale k dispozici, přestože se jejich celkový stav denně mění. To je způsobeno tím, že klienti obvykle nevyčerpávají zůstatky na svých účtech a rovněž proto, že platby z účtů odcházející z banky a naopak příjmy přicházející na účty do banky se částečně vyrovnají. Výše a stabilita sedliny roste s velikostí banky.⁹

⁹ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

Obrázek 1 – Princip sedliny na souhrnu běžných účtů

b) Termínované vklady

Jedná se o vklady na pevnou a zpravidla větší částku a jsou splatné k určitému předem stanovenému datu buď uplynutím lhůty, nebo po řádném vypovězení smlouvy o termínovaném vkladu. Klient očekává dosažení vyššího úrokového výnosu, protože se vzdává možnosti disponovat se vkladem na určitou omezenou dobu. Termínované vklady představují také výhodu pro banky, získané zdroje mohou využít pro investice do dlouhodobějších aktiv.

Z hlediska časového rozlišujeme vklady na pevnou lhůtu (jedná o týdny či měsíce) nebo vklady s výpovědní lhůtou (předem musí být sjednána výpovědní lhůta).

Vkladový účet může být úročen pevnou (fixní) nebo pohyblivou (variabilní) úrokovou sazbou. Pevná sazba je stejná po celou dobu trvání vkladu. Pohyblivá sazba se mění v závislosti na vývoji úrokových sazeb na mezibankovním trhu (dle sazeb Pribor a ČNB). Rozhodnutí jakou sazbu u termínovaných vkladů nastavit, stojí plně na každé bance.

c) Úsporné vklady

Úsporné vklady jsou peněžní prostředky uložené na úsporných účtech. Nejčastější formou byla vkladní knížka, kde jsou peníze vloženy na vkladový účet, proti kterému je bankou vystaven doklad. Disponovat s těmito prostředky je možné pouze po předložení vkladní knížky.

Slouží k dlouhodobému uložení peněz, současně peníze nelze používat k běžnému platebnímu styku. Úrokové sazby úsporných vkladů jsou nižší, než u srovnatelných termínovaných depozit důvodem jsou vyšší náklady, které bance přináší. Úsporné vklady jsou méně citlivé na změny v tržní úrokové míře než termínovaná depozita.

Vkladní knížky jsou stále oblíbenou formou spoření mezi obyvatelstvem. Pro banku představují stabilní zdroj, který je méně citlivý na vývoj úrokové míry. V současné době musí být vkladní knížky v souladu se směrnicemi EU na jméno, nelze tedy používat anonymní vkladní knížky (na doručitele) z důvodu boje proti praní špinavých peněz.

d) Emise dlouhodobých cenných papírů

Banky mohou získávat finanční zdroje i emisí různých forem vlastních dluhopisů. Bankovní dluhové cenné papíry mohou být ve formě dluhopisů (např.: hypoteční zástavní listy) nebo depozitní směnky (bankou vydané směnky). Pro banku představují výhodu získání finančních zdrojů na předem pevně stanovenou dobu, a také provozní náklady s nimi spojené jsou nižší.

Bankovní dluhopisy jsou cenné papíry, s nimiž se spojeno právo majitele na splacení dlužné částky a povinnost banky jako emitenta toto právo uspokojit. Bankovní dluhopisy se liší dle doby splatnosti, převoditelnosti, sekundární obchodovatelnosti.

Hypoteční zástavní listy jsou speciálním druhem dluhopisů, protože jejich krytí je zabezpečeno zástavním právem na nemovitost. Zdroje, které banka získá prodejem hypotečních zástavních listů, musí výhradně použít na poskytnutí hypotečních úvěrů. Tyto cenné papíry jsou oprávněny emitovat pouze banky, které získaly od ČNB speciální licenci.

Úroková sazba může být stanovena fixně nebo proměnlivým způsobem s předem pevně stanovenou vazbou na referenční sazbu.

e) Stavební spoření

Specializované banky tzv. stavební spořitelny mohou na základě udělené licence poskytovat stavební spoření. Princip stavebního spoření spočívá, v tom, že klient po určitou dobu spoří a po splnění sjednaných podmínek, získá jednak své úspory a také mu vzniká nárok na využití účelového stavebního úvěru.

Výhodou stavebního spoření jsou nízké úrokové sazby z úvěru. Banka díky vkladům účastníků spoření získává relativně levné zdroje, ze kterých se vytváří fond stavebního spoření. Jedná se ve své podstatě o uzavřený systém refinancování. Protože je stavební spoření podporováno státem, stává se tímto oblíbeným produktem ze strany klientů banky.

Průběh stavebního spoření se skládá ze tří fází. První fáze je spořicí, kdy je uzavřena smlouva o stavebním spoření. Splní-li účastník stavebního spoření podmínky, má nárok na čerpání úvěrů (2. fáze). Třetí fáze spočívá ve splácení úvěrů podle sjednaného splátkového kalendáře

Běžný účet jako základní bankovní produkt

Nejčastěji používaným bankovní produktem je běžný účet, který je základním stavebním kamenem pro navazující služby jako např. platební a zúčtovací styk, depozitní produkty, obchody v oblasti investičního bankovníctví a řada dalších služeb.

Běžný účet je chronologicky uspořádaný záznam o vzájemných peněžních vztazích mezi klientem a bankou. Peníze, které si klient na účet vloží, mu jsou ihned k dispozici a může s nimi dále operovat.

2.4.4.4 Platebně zúčtovací bankovní produkty

Zajišťování platebního styku patří k jednomu z nejvýznamnějších úkolů, které banky ve vyspělých tržních ekonomikách plní. Platební styk je prováděn ve formě hotovostní nebo bezhotovostní.

Dále existuje členění na platební styk tuzemský, který je organizován pomocí clearingových účtů, nebo mezinárodní platební styk. Mezinárodní platební styk je prováděn buď prostřednictvím mezinárodního zúčtovacího systému, nebo prostřednictvím vzájemných účtů nostro (banka má vedený běžný účet u jiné banky) či loro (banka vede běžný účet pro jinou banku).

K provádění plateb banky svým klientům nabízejí: příkaz k úhradě, příkaz k inkasu, šeky, směnky, platební karty a dokumentární akreditiv a inkaso.

Elektronické bankovníctví

V posledních letech stále více nabývá na významu elektronické bankovníctví, jde o trend, který jde ruku v ruce s rozvojem informačních a telekomunikačních technologií. Z praktického pohledu můžeme elektronické bankovníctví rozdělit na přímé a na vzdálené, dle elektronické formy komunikace mezi bankou a jejím klientem.

Mezi charakteristiky elektronického bankovníctví patří:

- Poskytování služeb probíhá prostřednictvím elektronického kanálu.
- Klient je vybaven určitými technickými prostředky.
- Klient banky se musí při elektronické komunikaci s bankou vždy jednoznačně identifikovat a jeho právo určitou operaci provést musí projít autorizačním mechanismem.

Banka se v prvních fázích při zavádění počítačových systémů potýká s vysokými finančními náklady. Zároveň je na banku kladen požadavek zajistit bezpečnost transakcí klienta, proto je banka nucena vyvinout vhodný identifikační klíč klienta, který bude odolný vůči jakémukoli zneužití.

Mezi služby elektronického bankovníctví patří: platební karty, elektronické peněženky, internetové bankovníctví, telefonické bankovníctví a GSM banking. Elektronické bankovníctví šetří klientů čas a bance snižuje transakční náklady na služby.

2.4.4.5 Úvěrové bankovní produkty

Banky poskytují celou řadu různých úvěrů. Tento bankovní produkt můžeme rozdělit do tří základních skupin.

Základní skupiny bankovních úvěrů

Peněžní úvěry - Banka v tomto směru poskytuje klientovi likvidní prostředky v hotovostní či bezhotovostní podobě. Klient musí v dohodnuté lhůtě peněžní úvěr splatit včetně sjednaného úroku. Z hlediska banky jsou tyto úvěry zaznamenány v rozvaze. Patří sem kontokorentní, eskontní, hypoteční a spotřební úvěry.

Závazkové úvěry a záruky - Banka se zaručuje za svého klienta, v případě že klient nebude schopen splácet své závazky. Jedná se zejména o různé druhy bankovních záruk, akceptační a avalový úvěr.

Alternativní formy financování - Klient má možnost získat finanční prostředky při splnění specifických podmínek. K nejznámějším patří faktoring a forfaiting.

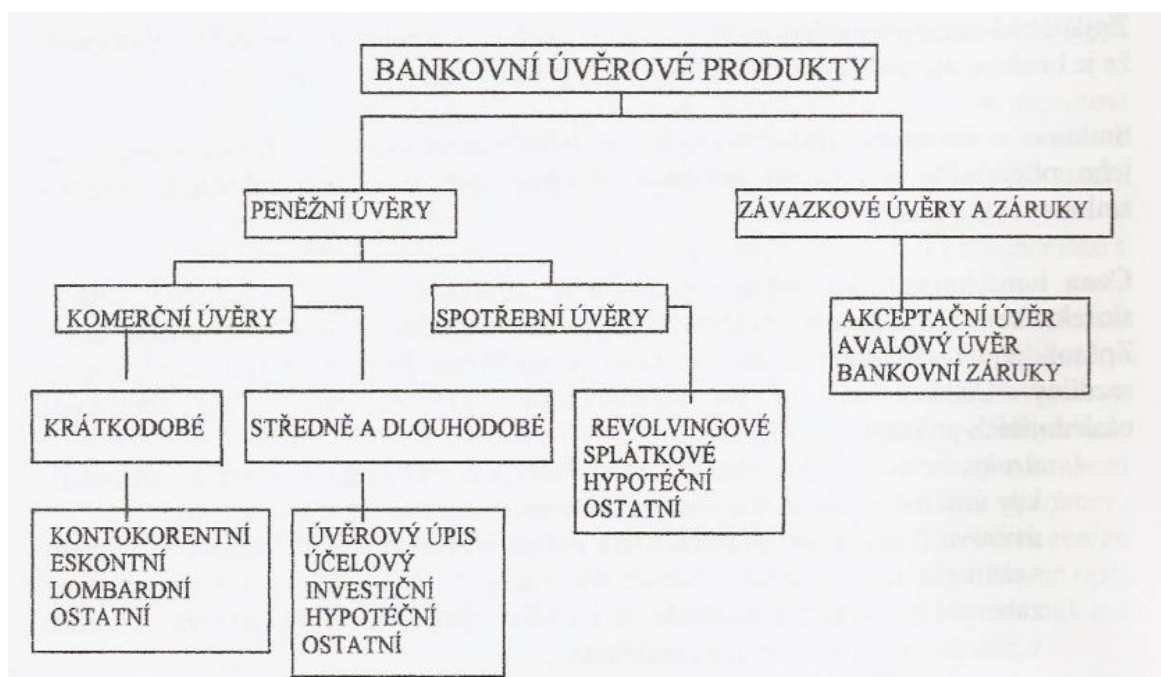
Dalšímu rozboru úvěrů bude věnována následující kapitola.

3 Poskytování úvěrů komerčními bankami

Komerční banky poskytují celou škálu úvěrů. Na úvod této kapitoly budou představeny jednotlivé druhy úvěrů, dále bude rozebrán úvěrový proces a na závěr této kapitoly bude představena problematika úročení úvěru.

3.1 Druhy bankovních úvěrů

Obrázek 2 – Druhy bankovních úvěrů¹⁰

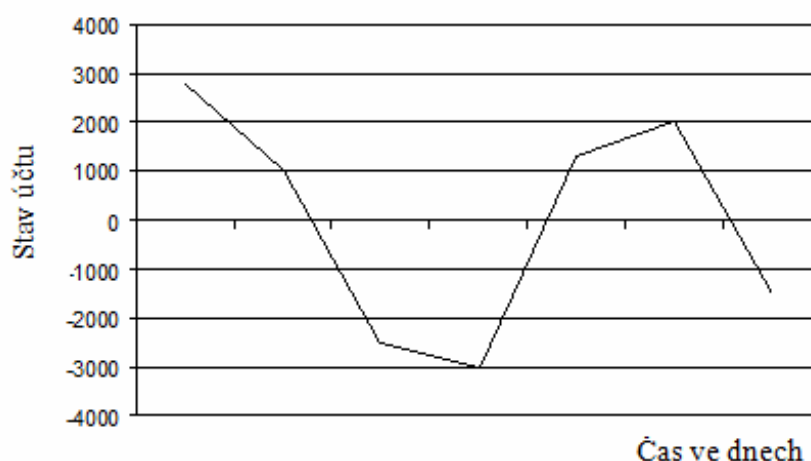
3.1.1 Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr je poskytován prostřednictvím běžného účtu a klient může v případě potřeby kdykoliv účet čerpat do předem stanoveného debetu. Maximální výše úvěru je dána dohodnutým úvěrovým rámcem, který udává nejvyšší velikost možného dluhu. V případě debetního zůstatku platí klient úrok z úvěru, v případě kreditního zůstatku dostává úrok z vkladu.

¹⁰ ULRICH, Milan; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Bankovníctví*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. 263 s. ISBN 80-213-0815-X.

Pro klienta je velkou výhodou kontokorentního úvěru možnost čerpat úvěr kdykoliv podle své momentální potřeby a platit úroky pouze z aktuálního stavu úvěru. Je však relativně drahým úvěrem, úroková sazba u kontokorentního úvěru je vyšší než u ostatních provozních úvěrů. Banka tím řeší možné riziko za nevyužití úvěrových zdrojů v případě nečerpání úvěru a tím i vyšší nároky na řízení své likvidity. Všeobecně je kontokorentní úvěr nejdražším ze všech krátkodobých úvěrů banky.¹¹

Obrázek 3 – Princip kontokorentního úvěru

Splatnost úvěru je krátkodobá, jednak vyplývá z účelu použití, a také z doby, na kterou je smlouva uzavřena. Banky zpravidla s dobrými klienty úvěry každoročně prodlužují.

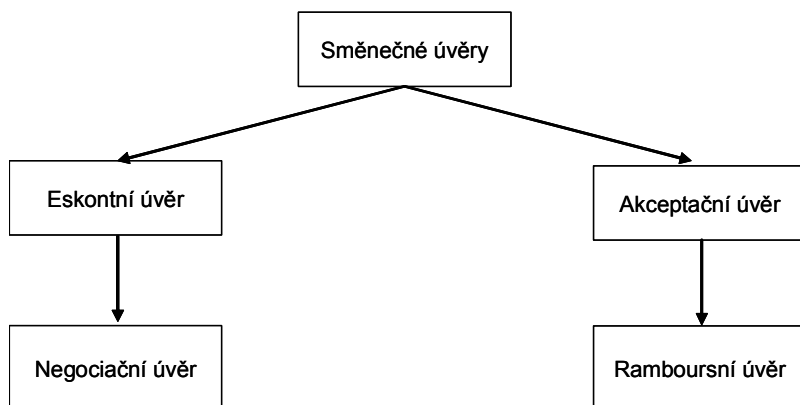
3.1.2 Směnečné úvěry

Směnky se staly předmětem obchodů mezi bankami na peněžních trzích, jsou vystavovány při poskytování finančních půjček mezi nejrůznějšími právníckými i fyzickými subjekty, velmi rozšířené je využívání směnek jako zajišťovacího prostředku. Směnky mají významné zastoupení u většiny bankovních úvěrů a výsadní postavení u směnečných úvěrů.¹²

¹¹ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

¹² POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů. II.* Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.

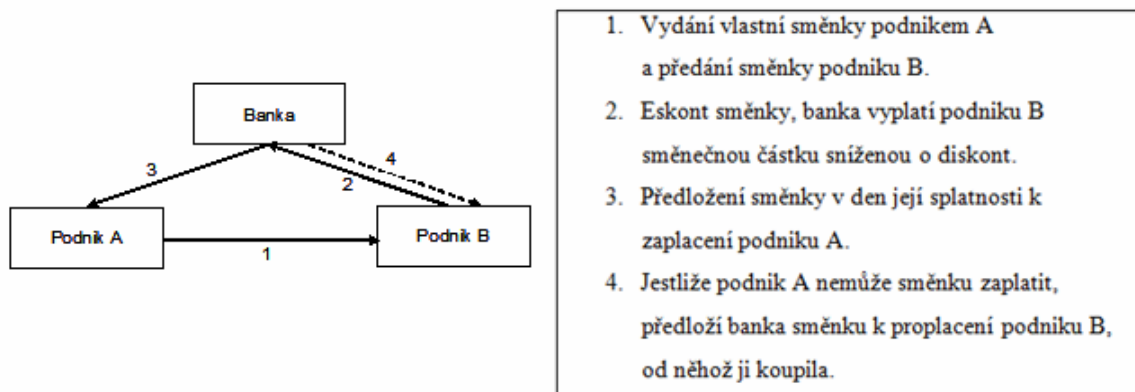
Obrázek 4 – Druhy směnečných úvěrů¹³

3.1.2.1 Eskontní úvěr

Jedná se o krátkodobý úvěr, který poskytuje banka prostřednictvím odkupu směnky před dosažením její dospělosti (splatnosti). Odměnou banky je srážka úroku = diskontu za dobu do eskontu směnky. Banka poskytuje subjektu, který jí předal směnku k eskontu, eskontní úvěr, jehož výše je určena směnečnou částkou a dobou splatnosti směnky. Úvěr je splacen v den splatnosti směnečníkem.

Obrázek 5 – Princip eskontního úvěru¹⁴

Banky dávají při eskontu přednost obchodním směnkám. Důvod spočívá v předpokládaném zajištění eskontního úvěru formou zboží a dále v tom, že směnky již obsahují dva podpisy (výstavce nebo směnečníka a majitele směnky).¹⁵

¹³ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů. II.*. Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.

¹⁴ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů. II.*. Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.

3.1.2.2 Negociační úvěr

Negociační úvěr je modifikace eskontního úvěru pro oblast mezinárodního obchodu. Dovozece má zájem o zboží a chce platit směnkou, nejprve tedy kontaktuje negociační banku a projedná eskont směnky, banka informuje vývozce. Vývozce vypraví zboží a předloží dokumenty o zboží na cestě negociační bance, banka mu proplatí směnku. Dovozece přijme zboží, v den splatnosti zaplatí směnku bance a dostane dokumenty o zboží od banky. Základem výše popsaného vztahu je pověřovací list, ve kterém dovozece pověřuje negociační banku, aby prováděla tyto operace.

3.1.2.3 Akceptační úvěr

Při poskytnutí akceptačního úvěru akceptuje banka od svého klienta cizí směnku s podmínkou, že klient musí složit prostředky k pokrytí závazku u banky ještě před splatností směnky. Banka se stává hlavním směnečným dlužníkem a je tedy povinna v den dospělosti směnku proplatit.

Akceptační úvěr má zpravidla krátkodobý charakter daný splatností směnky. Slouží k financování oběhu zboží ve vnitřním i zahraničním obchodě. Bankou akceptovaná směnka je mnohem jistější než směnka akceptovaná přímo kupujícím. Za poskytnutí úvěru si banka účtuje akceptační provizi.

3.1.2.4 Ramboursní úvěr

Ramboursní úvěr je formou akceptačního úvěru přizpůsobeného zahraničně obchodní operaci. Vzniká tím, že banka (ramboursní banka) na žádost dovozece akceptuje směnku, kterou na ni vystaví vývozce. Akcept směnky se uskuteční proti předání dokumentů spojených s obchodní operací.¹⁶

¹⁵ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

¹⁶ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů. II.* Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.

3.1.3 Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěry jsou dlouhodobé úvěry zajištěné zástavním právem k nemovitosti. Z povahy zajištění vyplývá nízké riziko hypotečních úvěrů. Tento úvěr je zpravidla využíván na účelové financování bytových potřeb.

Banka získává zdroje na tyto úvěry zejména emisí hypotečních zástavních listů. Jejich výhoda spočívá v tom, že výnosy z hypotečních zástavních listů jsou osvobozeny od daně z příjmů, navíc jsou relativně velmi bezpečné, obvykle i dobře obchodovatelné.

Výše úrokové sazby z hypotečních úvěrů je vzhledem k relativně malému riziku bank, které je dáno zajištěním zástavním právem k nemovitosti, obvykle nižší ve srovnání s úrokovými sazbami z alternativních úvěrů.¹⁷

Stát podporuje hypoteční úvěry ve formě příspěvků fyzickým osobám, které snižují úrokovou sazbu úvěru nebo dotacemi právnickým osobám.

Pokud firma chystá investici do nákupu, výstavby či rekonstrukce nemovitosti, nebo potřebuje vypořádat spoluvlastnický podíl k nemovitosti, vhodným produktem je hypoteční úvěr. Hypoteční úvěr je úvěr určený k investicím do nemovitostí, který musí být zajištěn zástavním právem k nemovitosti (i rozestavěné). Úvěr se nevyplácí klientovi najednou na běžný účet, ale postupně, podle toho jak pokračuje výstavba či rekonstrukce na základě dodavatelských faktur. Pouze práce, které jsou dlužníkem placeny prokazatelně v hotovosti, se mu poukazují ve prospěch běžného účtu. Banka sleduje, aby nebylo vyplaceno více, než bylo provedeno prací a také provádí u většiny staveb dohlídky přímo na místě stavby. Kontroluje při nich, zda je úvěr využíván ke sjednanému účelu, práce jsou prováděny kvalitně a stavba probíhá podle původního projektu, rozpočtu a harmonogramu.¹⁸

¹⁷ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

¹⁸ Produkty. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha: Komerční Banka, 2009 [cit. 2010-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/need_financ_business.shtml>.

3.1.4 Bankovní záruky

Bankovní záruky jsou využívány zejména v mezinárodním obchodě. Bankovní záruka je závazek banky, zaplatit oprávněné osobě stanovenou částku dle podmínek stanovených v záruční listině. Záruky můžeme rozdělit na platební a neplatební.

3.1.5 Avalový úvěr

Avalový úvěr je svým charakterem velice podobný akceptačnímu úvěru. Avalové úvěry se mohou vyskytovat ve dvou variantách. Jednak směnečný aval, kde se banka zaručuje směnečnou doložkou „per aval“ („jako rukojmí“) za některého ze směnečných dlužníků a ručí potom shodně jako tato osoba. Druhou variantou je avalový úvěr ve formě ručení, kde se banka jako ručitel zavazuje uhradit závazek za svého klienta, pokud tak neučiní on sám. Za úvěr účtuje banka příjemci úvěru avalovou provizi.

3.1.6 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelské úvěry jsou poskytovány soukromým osobám a domácnostem, které slouží k financování nákupu spotřebních předmětů, pořízení nebo stavbě bytů a rodinných domků.

Od komerčních úvěrů se zásadním způsobem liší z hlediska svého užití: u komerčních úvěrů plyne z úvěrového objektu Cash flow, ze kterého se úvěr splácí. Naproti tomu spotřebitelské úvěry slouží ke krytí spotřebních výdajů.¹⁹

Primárním zdrojem pro splácení úvěrů je běžný příjem klienta.

¹⁹ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1

3.2 Úvěrový proces

Postup banky při poskytování úvěru klientovy má několik fází od úvodního setkání až po splacení jistiny úvěru.

Úvěrový proces zahrnuje následující etapy:

- a) Úvodní schůzka s klientem a získání potřebných informací – Během úvodní schůzky se zpravidla dojednává druh, účel, výše úvěru a dále předpokládaný termín čerpání úvěru a doba splatnosti. Následuje oficiální písemná žádost o poskytnutí úvěru, která obsahuje identifikační údaje klienta (jméno, adresu, rodné číslo v případě firem název, sídlo, IČ), informace o právních, majetkových a finančních poměrech klienta, druh, účel a výši úvěru, termín a požadovaný způsob čerpání úvěru, den splatnosti úvěru, způsob zajištění úvěru. K žádosti o úvěr se dále dokládají další potřebné dokumenty např.: potvrzení o výši pracovního příjmu nebo daňové přiznání za poslední dvě zdaňovací u fyzických osob, podnikatelský záměr nebo účetní výkazy u osob právnických. Pokud bude úvěr v dalším kroku bankou akceptován, slouží žádost o úvěr jako podklad pro přípravu úvěrové smlouvy.
- b) Provedení úvěrové analýzy - Banka zkoumá bonitu klienta, schopnost dlužníka dostát včas a v plné výši svým platebním závazkům. Bývá zde též řešeno otázka zajištění úvěru. Pro analýzu, musí vzít banky v úvahu 6C úvěru (přehled 6C úvěru poskytuje následující tabulka), které pomohou určit zda je či není vhodné budoucímu klientovi, úvěr poskytnout.

Na základě výsledků úvěrové analýzy se banka rozhoduje, zda klientovi úvěr poskytne či neposkytne. Cílem je provést komplexní analýzu, která posoudí schopnost a také ochotu klienta splácet úvěr, jenž mu bude poskytnut. Pouze kvalitní úvěrová analýza napomůže bance vytvořit kvalitní úvěrové portfolio banky.

Tabulka 3 – 6C úvěru²⁰

Can we? (Můžeme?)	Banka musí zvážit, zda poskytnutí úvěru odpovídá její úvěrové politice, zda výše úvěru a další podmínky jsou v souladu s možnostmi příslušné organizační složky a zda je poskytnutí úvěru v souladu se zákony.
Character (charakter klienta)	Charakter klienta se vztahuje k ochotě klienta platit dluhy. Patří sem posuzování povahových vlastností klienta.
Capacity (schopnost klienta splatit úvěr)	Banka hodnotí schopnost klienta splácet dluhy bance, což závisí na výši příjmů a výši splatných finančních závazků klienta.
Capital (jmění klienta)	Banka musí zhodnotit majetkové postavení klienta. Banku jako potenciálního věřitele zajímá výše majetku, závazků a především výše jmění (vlastního kapitálu) klienta.
Conditions (podmínky)	V průběhu rozhodování musí banka brát v úvahu jednak vnitřní podmínky v bance samé a také vnější vlivy jako např. změny v ekonomice.
Collateral (zajištění úvěru)	Účelem zajištění úvěru z pohledu banky je snaha získat druhotný zdroj příjmu v případě, že dlužník nebude mít dostatek peněžních prostředků na splacení úvěru a úroku.

²⁰ SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví II.*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005. 79 s.

ISBN 80-7194-55-791-05.

- c) Uzavření úvěrové smlouvy - V případě, že se banka rozhodne na základě úvěrové analýzy poskytnout klientovi úvěr, uzavírá s klientem písemnou Smlouvu o poskytnutí úvěru, jejíž náležitosti jsou upraveny Obchodním zákoníkem.

Smlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.²¹

- d) Čerpání úvěru ze strany klienta - Na základě podepsání Úvěrové smlouvy ze strany banky a dlužníka a splnění podmínek ve smlouvě, zajišťuje banka převod peněžních prostředků způsobem, jenž je ve smlouvě stanovený.

- e) Kontrola dodržování podmínek stanovených úvěrovou smlouvou – V průběhu trvání úvěrového vztahu provádí banka kontrolu finančního hospodaření klienta a sleduje, zda klient plní úvěrové podmínky. Pro kontrolu slouží opakované hospodářské analýzy, které využívají obdobných technik, které se používají při původní úvěrové analýze. Banka klade důraz na dodržování výše a termínu sjednaných splátek úvěru a úroků.

- f) Zánik Úvěrové smlouvy.²²

Úvěrová smlouva může zaniknout některým z následujících způsobů:

- **Splněním smlouvy**, které spočívá v řádném splacení úvěru.
- **Dohodou** mezi bankou a klientem.
- **Odstoupením od smlouvy**, ke kterému mohou banky přistoupit v těchto případech:
 - × úvěr byl použit dlužníkem v rozporu s účelem vymezeným ve smlouvě,
 - × použití úvěru ke smluvenému účelu je nemožné,
 - × dlužník je v prodlení s vrácením více než dvou splátek nebo jedné splátky po dobu delší než tři měsíce.

²¹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. § 497

²² DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví*. Praha : VŠE, 1998. 341 s. ISBN 80-7079-585-9.

- **Výpovědí**, kterou může podat každá z obou stran. Pokud není výpovědní lhůta sjednána ve smlouvě, potom může poskytnutí úvěru vypovědět dlužník, s okamžitou účinností a banka ke konci kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena dlužníku.

3.3 Způsob úročení úvěru²³

Úrok a tedy i úroková sazba je jednou s velmi důležitých determinant úvěrového vztahu jak pro banku, tak pro klienta. Je zřejmé, že obě strany zajímá především výše úrokové sazby. Neméně důležitou stránkou je však i způsob úročení. Z hlediska banky je způsob úročení jednou z determinant úrokového rizika banky. Klientovi předurčuje jeho náklady a jejich citlivost na vývoj tržních úrokových sazeb, během trvání úvěrového vztahu. Úroková sazba z úvěru je důležitá charakteristika úvěrového vztahu, a to jak pro banku, tak pro klienta. V úvěrové smlouvě může být stanovena úroková sazba fixním nebo flexibilním způsobem. U **fixní úrokové sazby** je stanovena sazba pevně daná na celou dobu splatnosti úvěru. Banka ani klient, nemá možnost je jednostranně změnit.

Naproti tomu u **flexibilní úrokové sazby** se sazba mění během splatnosti úvěru. Způsob změn úrokových sazeb může být koncipován následujícími způsoby:

- × Bezprostřední vazba na určitou úrokovou sazbu tak, že ke změnám úrokové sazby z úvěru dochází současně se změnou sazby, na kterou je vázána. Znamená to, že při sjednání úvěrové smlouvy nejsou předem dány termíny přizpůsobování úrokové sazby z úvěru, ale vyplývají ze změn v základě ležící sazby. Úrokovými sazbami, na které je úročení úvěru vázáno, bývá nejčastěji základní sazba banky, kterou banka sama vyhláší. Takto koncipovaná úroková sazba bývá označována jako floating rate.
- × Vazba na vybranou tržní úrokovou sazbu s předem pevně danými termíny přizpůsobování. Úroková sazba z úvěru se mění v pravidelných intervalech a přizpůsobuje se výši referenční sazby platné na počátku sjednaného intervalu. Referenčními sazbami jsou obvykle tržní úrokové sazby typu PRIBOR, LIBOR, jde o úrokové sazby určované jako průměrné úrokové sazby z mezibankovního trhu v Londýně, Paříži, Frankfurtu č. Praze (PRIBOR = Prague Interbank Offered Rate).

²³ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví*. Praha : VŠE, 1998. 341 s. ISBN 80-7079-585-9.

Za pohyblivý způsob úročení lze označit i způsob, kdy banka sice dohodne pevnou úrokovou sazbu, nicméně si vyhradí právo ji upravovat (oběma směry) během doby splatnosti, pokud dojde k výraznějším změnám v tržních úrokových sazbách.

Výše úrokové míry závisí na řadě faktorů, z nichž nejdůležitější jsou:²⁴

- **Intervenční úrokové sazby:** především diskontní sazba ČNB, její zvýšení vyvolá zvýšení úrokových sazeb u obchodních bank, a to následně omezí poptávku po úvěrech.
- **Mezibankovní úvěrové sazby:** např. PRIBID, LIBOR, kótované vždy podle délky úrokovacího období od jednoho dne až po jeden rok.
- **Strategie banky:** je podřízena požadované úrokové marži.
- **Riziko půjčky:** s rostoucím rizikem půjčky narůstá úroková sazba.
- **Doba půjčky:** úroková sazba se zvyšuje s rostoucí dobou.
- **Výše zapůjčeného kapitálu:** s rostoucí výší kapitálu roste úroková sazba.
- **Daňová politika státu:** podle současné úpravy jsou úroky z úvěru pro věřitele (banku) zdanitelnou položkou a pro dlužníka v rámci některých úvěrů (stavební spoření a hypoteční úvěry) odečitatelnou položkou.

Výše skutečné úrokové míry může být ovlivněna tím, že klient získá úvěr od banky pod podmínkou, že na účtu vedeném v bance musí udržovat určité procento z vypůjčené částky, tzv. kompenzační zůstatek. Vzhledem k tomu, že část úvěru pro klienta fakticky nedostupná, skutečná úroková míra je vyšší než oficiálně uváděná hodnota.

4 Indikátory konkurenceschopnosti bank

Aby bylo možné provést následně analýzu konkurenčního prostředí mezi bankami v poskytování úvěru, musí být zvoleny indikátory pro provedení hodnocení konkurenčního prostředí. Následující tabulka zahrnuje oblasti včetně stanovení jednotlivých indikátorů, pomocí nichž bude provedena následná analýza.

²⁴ CIPRA, Tomáš. *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. Praha : Ekopress, 2005. 308 s. ISBN 80-86119-91-2.

Tabulka 4 – Indikátory konkurenceschopnosti bank

Oblast	Indikátor
Komparace spotřebitelský úvěrů Bude provedena komparace spotřebitelských úvěrů od vybraných bank v hodnotě 100.000,- Kč při poskytnutí úvěru po dobu 6 let.	Komplikovanost podmínek pro uzavření smlouvy
	RPSN
	Úroková sazba
	Měsíční splátka úvěru
	Další náklady spojené s úvěrem
	Celková výhodnost úvěru
Úvěrové prostředí Bude provedeno zhodnocení úvěrové prostředí spotřebitelských úvěrů vybraných bank.	Tržní podíl spotřebitelských úvěrů
	Portfolia spotřebitelských úvěrů vybraných bank
	Počet poskytnutých úvěrů/počet klientů banky
	Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů
Důvěryhodnost bank Bude zkoumán rating vydaný renomovanými agenturami Moody's, Standard & Poor's, Fitch.	Dlouhodobý rating bank
	Krátkodobý rating bank
	Rating finanční síly bank
	Vývoj ratingu finanční síly
Finanční analýza Budou vybrány finanční ukazatele, které budou podrobeny analýze a hodnocení.	Vývoj bilanční sumy
	ROAA
	ROAE
	Zisk na akcii
	Míra stability
	Kapitálová přiměřenost

Jednotlivým indikátorům bude přiřazeno bodové ohodnocení, jež bude na škále od 1 do 5 bodů, přičemž 5 bodů představuje nejlepší hodnotu. Toto hodnocení bude stanoveno na základě výsledků zkoumaného indikátoru pro jednotlivé banky a vzájemnou komparací mezi výsledky, jež budou jednotlivými bankami dosaženy. Dále budou určeny váhy jednotlivých skupin kritérií a následně váhy jednotlivých dílčích indikátorů. Nejúspěšnější bankou bude ta, která bude mít výsledný index nejvyšší (Index bude výpočtem sumy hodnot vážených ukazatelů).

5 Analýza konkurenceschopnosti vybraných komerčních bank

Pro provedení analýzy budou vybrány následující banky: Česká spořitelna, a. s., Československá obchodní banka, a. s. a Komerční banka, a. s. Jedná se o největší banky působící na českém trhu, což zároveň dokládá i následující tabulka, jež je výňatkem ze Zprávy o výkonu dohledu ČNB nad finančním trhem 2009.

Tabulka 5 - Rozdělení bank do skupin dle ČNB k 31. 12. 2009²⁵

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN (k 31. 12. 2009)	
I. Velké banky	IV. Pobočky zahraničních bank
1. Česká spořitelna, a. s.	1. ABN AMRO Bank N. V.
2. Československá obchodní banka, a. s.	2. AXA Bank Europe, organizační složka
3. Komerční banka, a. s.	3. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N. V. Prague Branch, organizační složka
4. UniCredit Bank Czech Republic, a. s.	4. BRE Bank S. A., organizační složka podniku
	5. CALYON S. A., organizační složka
II. Střední banky	6. Citibank Europe plc, organizační složka
1. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.	7. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
2. GE Money Bank, a. s.	8. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
3. Hypoteční banka, a. s.	9. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
4. Raiffeisenbank a. s.	10. HSBC Bank plc - pobočka Praha
	11. ING Bank N. V.
III. Malé banky	12. Oberbank AG pobočka Česká republika
1. Banco Popolare Česká republika, a. s.	13. Poštová banka, a. s., pobočka Česká republika
2. Česká exportní banka, a. s.	14. PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká republika
3. Evropsko-ruská banka, a. s.	15. Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
4. J&T BANKA, a. s.	16. Saxo Bank AVS, organizační složka
5. LBBW Bank CZ a. s.	17. Všeobecná úverová banka a. s., pobočka Praha (zkráceně VUB, a. s., pobočka Praha)
6. PPF banka a. s.	18. Waldviertler Sparkasse von 1842 AG
7. Volksbank CZ, a. s.	
8. Wüstenrot hypoteční banka a. s.	V. Stavební spořitelny
	1. Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
	2. Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.
	3. Raiffeisen stavební spořitelna a. s.
	4. Stavební spořitelna České spořitelny, a. s.
	5. Wüstenrot - stavební spořitelna a. s.

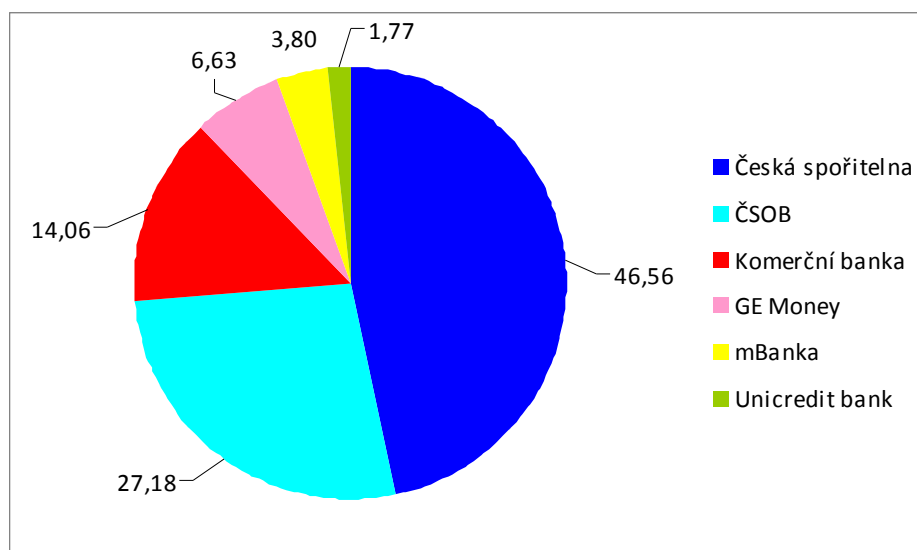
²⁵ Zprávy o výkonu dohledu ČNB nad finančním trhem. In *Publikace vydávané Českou národní bankou* [online]. Praha : ČNB, 2010 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/souhrne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/index.html>.

Mezi tzv. Velké banky patří banky, jejichž bilanční suma přesahuje 100 mld. Kč. U středních bank se bilanční suma pohybuje mezi 15 až 100 mld. Kč. Malé banky jsou ty, jež mají bilanční sumu pod 15 mld. Kč.

Druhým důvodem pro výběr těchto bank je jejich tržní podíl na českém trhu, jenž dokládá následující graf. Tím, že podíl těchto bank je na českém trhu nejvyšší, je možné tyto banky mezi sebou vzájemně komparovat.

Graf 1 - Tržní podíly (v %)

Na grafu je možné vidět rozdělení trhu mezi jednotlivými bankami, jenž na českém trhu působí. Graf je zpracován na základě informací o absolutním počtu klientů jednotlivých bank:

- Česká spořitelna 5,265 mil.,
- ČSOB 3,074 mil.,
- KB 1,59 mil.,
- GE Money 0,75 mil.,
- mBanka 0,43 mil.,
- UniCredit Bank 0,2 mil.

5.1 Prezentace vybraných bank

5.1.1 Česká spořitelna, a. s.²⁶

Kořeny České spořitelny sahají až do roku 1825, kdy zahájila činnost Spořitelna česká, nejstarší právní předchůdce České spořitelny. Na tradici českého a později československého spořitelnictví navázala v roce 1992 Česká spořitelna jako akciová společnost. 5,26 milionu klientů, které dnes má, hovoří zcela jasně o jejím pevném postavení na českém trhu. Od roku 2000 je členem Erste Group. V červenci roku 2001 úspěšně dokončila svou transformaci, která se zaměřila na zlepšení všech klíčových součástí banky. Kontinuálně pokračuje ve zkvalitňování svých produktů, služeb a zefektivňování pracovních procesů.

Je moderní bankou orientovanou na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Nezastupitelnou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů. Česká spořitelna na českém kapitálovém trhu patří mezi významné obchodníky s cennými papíry.

Roku 2010 získala ohodnocení banka roku jako nejdůvěryhodnější banka. Dále byla Česká spořitelna označena jako nejbezpečnější banka regionu střední a východní Evropy, dle hodnocení amerického časopisu Global Finance, kde bylo porovnáváno pět set světových bank na základě ratingů agentur Moody's, Standard&Poor's a Fitch, a to zejména s důrazem na kapitálovou přiměřenost a objem aktiv finančních ústavů.

Tabulka 6 – Aktuální akcionářská struktura²⁷

Akcionář	Podíl na základním kapitálu (v %)	Podíl na hlasovacích právech (v %)
EGB Ceps Holding	97,99	99,52
Města a obce České republiky	1,57	0
Ostatní	0,44	0,48

²⁶ Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.

²⁷ Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.

Tabulka 7 - Základní fakta Česká spořitelna, a. s.²⁸

Aktiva celkem v mld. Kč	881,6
Počet klientů České spořitelny	5 265 097
Počet aktivních klientů přímého bankovníctví SERVIS 24 a BUSINESS 24	1 318 537
Počet poboček	667
Průměrný počet zaměstnanců Finanční skupiny České spořitelny	10 744
Počet karet	3 229 866
Počet bankomatů	1 312

5.1.2 Československá obchodní banka, a. s.²⁹

Československá obchodní banka, a. s. působí jako univerzální banka v České republice. ČSOB byla založena státem v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu 1999 byla privatizována – jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, která je součástí skupiny KBC. V červnu 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku (IPB). Po odkoupení minoritních podílů se v červnu 2007 stala KBC Bank jediným akcionářem ČSOB. Do konce roku 2007 působila ČSOB na českém i slovenském trhu; slovenská pobočka ČSOB byla oddělena k 1. lednu 2008.

Tabulka 8 – Základní fakta o ČSOB

Aktiva celkem v mld. Kč	802,9
Počet klientů ČSOB	3 074 000
Počet klientů přímého bankovníctví	2 323 000
Počet poboček	247
Průměrný počet zaměstnanců skupiny ČSOB	7 629
Počet karet	2 033 000
Počet bankomatů	772

²⁸ Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.

²⁹ O společnosti ČSOB. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>>.

5.1.3 Komerční banka, a. s.³⁰

Komerční banka, a.s. je mateřská společnost skupiny, která je tvořena osmi společnostmi. KB je také součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générale. Komerční banka patří mezi přední bankovní instituce v České republice a v regionu střední a východní Evropy. Je univerzální bankou se širokou nabídkou služeb v oblasti retailového, podnikového a investičního bankovníctví. Společnosti finanční skupiny Komerční banky nabízejí další specializované služby, mezi které patří penzijní připojištění, stavební spoření, faktoring, spotřebitelské úvěry a pojištění, dostupné prostřednictvím sítě poboček KB, přímé bankovníctví a vlastní distribuční síť.

Komerční banka byla založena v roce 1990 jako státní instituce a v roce 1992 byla transformována na akciovou společnost. Akcie KB jsou kótovány na Burze cenných papírů Praha i v RM-Systému již od jejich vzniku. Globální depozitní certifikáty (GDR) zastupující akcie KB se obchodují na Burze cenných papírů v Londýně (London Stock Exchange) od roku 1995. V roce 2001 koupila 60% podíl v Komerční bance Sociétés Générale. Po této privatizaci začala KB kromě své tradičně silné pozice na trhu podniků a municipalit výrazně rozvíjet své aktivity také pro individuální zákazníky a podnikatele. Součástí rozvoje retailových aktivit byl i nákup zbývajících 60% podílu v Modré pyramidě v roce 2006, kterým Komerční banka získala plnou kontrolu nad třetí největší stavební spořitelnou v České republice.

Tabulka 9 – Základní fakta o KB

Aktiva celkem v mld. Kč	698
Počet klientů KB	1 590 000
Počet klientů přímého bankovníctví	-
Počet poboček	247
Průměrný počet zaměstnanců skupiny KB	7 747
Počet karet	-
Počet bankomatů	677

³⁰ Základní informace. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-informace.shtml>>.

5.2 Spotřebitelské úvěry poskytované vybranými bankami

Dále se budeme věnovat spotřebitelským úvěrům, které výše zmíněné banky poskytují na českém trhu. Tento produkt je klíčový pro provedení následné analýzy.

5.2.1 Spotřebitelský úvěr od České spořitelny, a. s.

Charakteristika produktu: úvěr je možné využít na nákup spotřebních předmětů (úhrady nákladů za dodávku zboží a jeho instalaci) včetně automobilu, či nákup nemovitosti (rodinné domy, byty, chaty, chalupy, garáže, pozemky apod.) do vlastnictví klienta, zaplacení služeb, úhradu nákladů spojených s modernizací bytu či domu, úhradu dalších nákladů osobní spotřeby (dovolená, léčebný nebo lázeňský pobyt, studium v zahraničí apod.), úhradu jiných závazků (např. vypořádání zaniklého společného jmění manželů, dědiců, úhrada soudních a notářských poplatků, finanční vyrovnání mezi občany při převodu užívacího práva k bytu, koupě předmětů osobní spotřeby mezi občany), úhradu členského podílu v bytovém družstvu nebo družstvu nájemníků bytových a nebytových jednotek (garáže), úhradu závazků vůči obci v souvislosti s výstavbou nových obecních bytů či modernizací a rekonstrukcí bytového fondu obce (např. předplacení nájemného se závazkem obce o uzavření budoucí nájemní či kupní smlouvy na byt).³¹

Podmínky

- Úvěr je určen pro soukromé osoby od 18 let věku, dále se musí jednat o občana České republiky s trvalým pobytem na území České republiky či cizího státního příslušníka s povoleným trvalým pobytem na území České republiky, nebo občana České republiky nebo cizího státního příslušníka s trvalým pobytem v zahraničí.
- Klient prokazuje schopnost úvěr v dohodnutém termínu ze svých příjmů platit a také doloží účel úvěru.
- Mezi požadované doklady patří potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu (v případě, že klientovi není zasílán příjem na účet u České spořitelny).

³¹ Spotřebitelský úvěr. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/spotrebitelsky-uver/o-produktu-d00012962>>.

Na následujícím obrázku je úvěrová kalkulace pro půjčku ve výši 100.000,- Kč na dobu 6 let. Jedná se o kalkulaci, jež je dostupná na webu České spořitelny. Podmínky při uzavření úvěrové smlouvy mohou být v konečném výsledku odlišné. Pro provedení základního výzkumu budou tyto informace dostačující.

Obrázek 6 – Spotřebitelský úvěr od České spořitelny, a. s.³²

Nabídka úvěru

Druh úvěru:	Spotřebitelský úvěr
Výše úvěru:	100 000 Kč
Orientační měsíční splátka:	1 970 Kč měsíčně
Úroková sazba:	12,10 % p.a.
Poplatek za zpracování úvěru:	1 000 Kč jednorázově
Poplatek za vedení účtu:	59 Kč měsíčně
RPSN:	14,71 %
Doba trvání úvěru:	6 roků
Celková částka splatná spotřebitelem:	147 106 Kč

5.2.2 Spotřebitelský úvěr od ČSOB, a. s.

ČSOB, a. s. nabízí produkt spotřebitelský úvěr pod reklamní kampaní „Půjčky na cokoli“. Tuto půjčku prezentují jako rychlou a jednoducho určenou pro financování aktuálních potřeb.

Podmínky

- Úvěr je určen pro osoby ve věku 18 až 67 let.
- Je nutné doložit doklad o výši příjmů a doklad totožnosti.
- Úroková sazba je od 10,9% ročně, Minimální výše půjčky je 20.000,- Kč.
- Je možné splácet až 7 let a není nutné dokládat účel úvěru.

Na následujícím obrázku je kalkulace úvěru poskytnutého od Československé obchodní banky, a. s. ve výši 100.000,-Kč na dobu 6 let. Jedná se pouze o orientační výpočet, konkrétní parametry úvěru budou uvedeny ve smlouvě o úvěru. Pro provedení základního výzkumu budou tyto informace dostačující.

³² Úvěrová kalkulačka. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW:<https://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=pujcky_product&from=produkt&docid=internet/cs/uverova_kalkulacka_prod_ie.xml>.

Obrázek 7 – Spotřebitelský úvěr od ČSOB, a. s.³³

Specifikace půjčky

typ produktu ČSOB Půjčka na cokoliv
 ČSOB Půjčka na lepší bydlení
 ČSOB Povolené přečerpání

doba splatnosti roky

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7

částka požadovaného úvěru Kč

pojištění úvěru varianta 1 ? varianta 2 ?

Orientační výpočet

měsíční splátka požadované půjčky	1 898	Kč
měsíční platba za pojištění půjčky	0	Kč
roční úroková sazba od RPSN od	10.9	%
	14.13	%

maximální limit pro půjčku na žadatele Kč

Nejedná se o nabídku reklamou ani o předmluvní informace dle zákona č. 145/2010 Sb. Jedná se pouze o orientační výpočet, konkrétní parametry úvěru budou uvedeny v předmluvních informacích a ve smlouvě o úvěru.

5.2.3 Spotřebitelský úvěr od KB, a. s.

Komerční banka, a. s. nabízí úvěr v rozmezí od 30.000,- do 2.500.000,- Kč. Maximální doba splatnosti úvěru je stanovena na 6 let. Úvěr je určen výhradně pro osobní, tedy nepodnikatelské potřeby. Využit může být občany České republiky, cizinci s trvalým pobytem v ČR, občany členských zemí EU s povolením k přechodnému, nebo trvalému pobytu v ČR. Při založení úvěru jsou požadovány dva doklady totožnosti (OP a např. cestovní pas) a dále je budoucí dlužník povinen dodat doklad prokazující příjem.

Stejně tak jako u České spořitelny a ČSOB bylo využito úvěrového on-line kalkulátoru. Je zde úvěr ve výši 100.000,- Kč s dobou splacení 6 let. Tabulka obsahuje orientační výpočet, konkrétní parametry úvěru se uvádějí do smlouvy o úvěru.

³³ ČSOB Půjčky - orientační propočty. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW:

<<http://www.csob.cz/cz/Csob/Formulare-a-kalkulacky/Stranky/CSOB-Pujcky-orientacni-propocty.aspx>>.

Obrázek 8 - Spotřebitelský úvěr od KB, a. s.³⁴

Pro více informací klikněte sem:

[Osobní úvěr](#)
[Perfektní půjčka](#)
[Úvěr Gaudeamus](#)

Vyberte si typ úvěru: Osobní úvěr Perfektní půjčka Úvěr Gaudeamus

Mám vedený běžný účet u KB

Chci si půjčit: Kč Předpokládané datum čerpání:

Typ výpisu: Splácení po dobu:

Zavolejte mi zpět Smazat Tisk **Spočítat**

Výsledek výpočtu Příklad splátkového kalendáře

Výše splátky *: Kč Úroková sazba *: %
RPSN *: % Celková částka splatná spotřebitelem *: Kč

5.3 Komparace spotřebitelských úvěrů u vybraných bank

Ve čtvrté kapitole byly definovány oblasti indikátorů, na něž bude tato práce zaměřena. První oblastí je komparace spotřebitelských úvěrů poskytovaných vybranými bankami.

V předchozí kapitole byly vypočteny nabídky spotřebitelských úvěrů od bank České spořitelny, ČSOB a Komerční banky, kde byl pomocí úvěrové kalkulačky prezentován úvěr ve výši 100.000,- Kč při době splatnosti 6 let. V následující tabulce budou shrnuty podmínky jednotlivých bank pro poskytnutí spotřebitelského úvěru.

Tabulka 10 – Podmínky pro spotřebitelský úvěr u jednotlivých bank

		České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
Věk	dolní hranice	18 let	18 let	18 let
	horní hranice	X	67 let	x
Úvěr	dolní hranice	100.000,- Kč	20.000,- Kč	30.000,- Kč
	horní hranice	X	x	2.500.000,- Kč
Nutnost doložit účel úvěru		ano	ne	ne

³⁴ Úvěrová kalkulačka. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/kalkulacka-spotrebitelskych-uveru/index.shtml>>.

Tabulka obsahuje výčet základních podmínek, jenž je bankami při uzavření smlouvy požadován. Dolní hranice je stanovena od 18 let věku, banky samozřejmě stanovují i horní hranici, z důvodu schopnosti klienta úvěr splácet. ČSOB stavuje věk na 67 let u České spořitelny a Komerční banky nejsou tyto informace veřejně prezentovány. Nejnižší částku je možné zapůjčit u ČSOB, a to 20.000,- Kč. Česká spořitelna oproti svým konkurentům žádá od svých klientů doložit účel úvěru.

Tabulka 11 – Spotřebitelský úvěr v hodnotě 100.000, - Kč

	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
Zapůjčená částka	100.000,- Kč		
Doba trvání úvěru	6 let		
RPSN (v%)	14,71	14,13	14,80
Úroková sazba (v%)	12,10	10,90	11,03
Měsíční splátka	1970	1898	1924
Celková částka splatná spotřebitelem	147.106,00	x	147.102,83

Následně byla data z úvěrového kalkulátoru podrobena dalšímu výpočtu, aby bylo možné určit, jakou finální částku bude muset klient vynaložit.

Tabulka 12 – Komparace půjček na 100000,- Kč po dobu 6 let

	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
RPSN (v %)	14,71	14,13	14,80
Úroková sazba (v %)	12,10	10,90	11,03
rok/výše půjčky	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Roční splátka	23.640,00	22.776,00	23.088,00
Měsíční splátka	1.970,00	1.898,00	1.924,00
Celková splátka	141.840,00	136.656,00	138.528,00
Jednorázový poplatek	1.000,00	1.500,00	800,00
Vedení účtu	4.248,00	4.032,00	9.432,00
Vypočítaná celková suma	147.088,00	142.188,00	148.760,00
Suma uvedená bankou	147.106,00	x	147102,83

V tabulce jsou informace ke spotřebitelskému úvěru ve výši 100.000,- Kč u jednotlivých bankovních reprezentantů. **RPSN** neboli roční procentní sazba nákladů uvedená v procentech udává procentuální podíl z dlužné částky, který bude muset klient uhradit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami. Nejlepšího výsledku dosahuje ČSOB s hodnotou 14,13 %.

Úroková sazba uvádí, jakou hodnotu bude muset dlužník zaplatit navíc. Nejnižší hodnota je znovu u společnosti ČSOB s výsledkem 10,9 %.

Splátka na rok je vypočtena jako suma měsíčních splátek úvěru, která byla stanovena na základě výpočtu úvěrových kalkulátorů jednotlivých bank. Celková splátka je výsledkem sumy za jednotlivé roky.

Dále jsou zde kalkulovány další náklady, jež zahrnují:

Jednorázový poplatek za zpracování úvěru:

- U České spořitelny je ve výši 1.000,- Kč.
- U ČSOB je ve výši 1.500,- Kč.
- U Komerční banka je ve výši 800,- Kč.

Poplatky za vedení účtu:

- U České spořitelny je měsíční poplatek za správu účtu 59,- Kč (výpočet $59 * 72$ (měsíců)).
- U ČSOB je měsíční poplatek za správu úvěru 50,- Kč a měsíční poplatek za inkaso splátky 6 Kč (výpočet $(50 + 6) * 72$ (měsíců)).
- U Komerční banky je měsíční poplatek za správu účtu 80,- Kč a 51,- Kč za výpis z účtu (výpočet: $(80 + 51) * 72$ (měsíců)).

Tabulka 13 – Indikátory v oblasti komparace spotřebitelských úvěrů

Indikátor	Hodnota ukazatele		
	ČS	ČSOB	KB
Komplik. podmínek při uzavření sml.	3	4	4
RPSN (roční procentní sazba nákladů)	3,5	4	3,5
Úroková sazba	4	5	4
Měsíční splátka úvěru	4	4,5	4
Další náklady spojené s úvěrem	4	4	2,5
Celková výhodnost úvěru	3	5	3

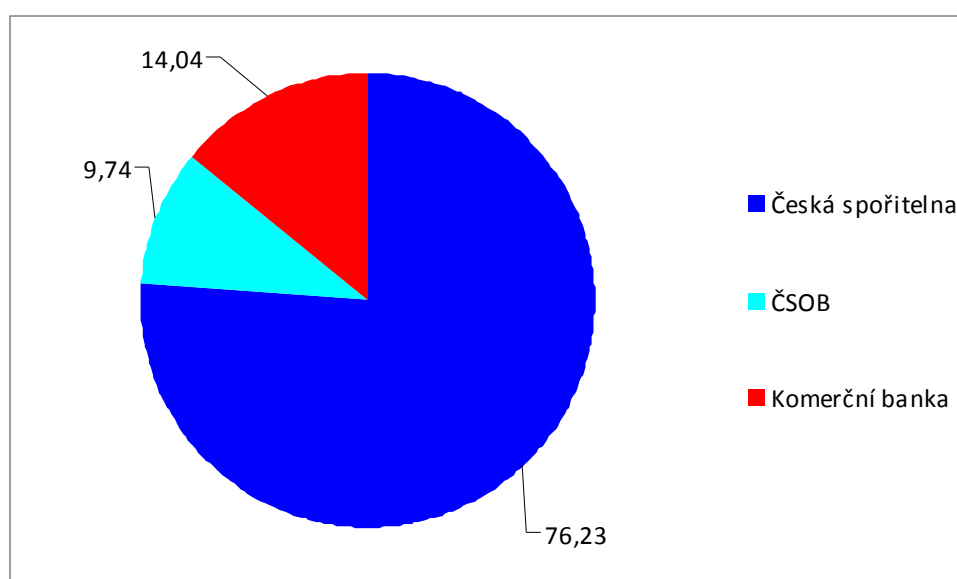
Pro oblast komparace spotřebitelských úvěrů poskytovaných vybranými bankami byly vytvořeny indikátory. Každá banka získala své ohodnocení. Hodnocení je na škále od 1 do 5 bodů, přičemž nejlepší skóre je 5 bodů. Tabulka je výňatkem ze závěrečné tabulky hodnocení, které bude provedeno v závěru práce.

5.4 Úvěrové prostředí

Následná konkurenceschopnost bankovních reprezentantů bude posuzována na základě informací získaných z výročních zpráv jednotlivých bankovních reprezentantů.

5.4.1 Tržní podíl spotřebitelských úvěrů

Graf 2 – Tržní podíly spotřebitelských úvěrů v %

Nejvyšší podíl na trhu spotřebitelských úvěrů má Česká spořitelna, a to ve výši 76,23% což představuje úvěrové portfolio ve výši 86,9 mld. Kč.

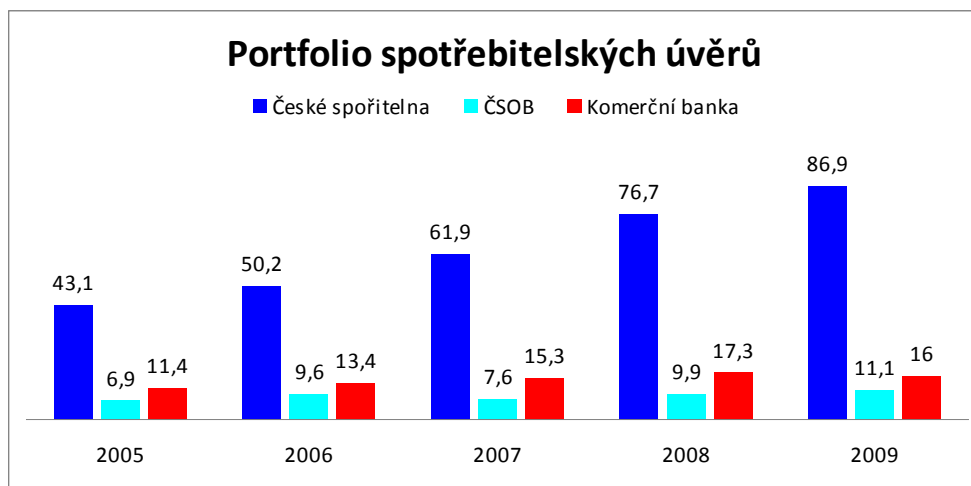
5.4.2 Portfolia spotřebitelských úvěrů vybraných bank

Následující tabulka obsahuje informace o portfoliu spotřebitelských úvěrů v jednotlivých letech v mld. Kč. Tabulka byla zpracována na základě Výročních zpráv jednotlivých bank v letech 2009, 2008, 2007 a 2006.

Tabulka 14 – Vývoje sumy spotřebitelských úvěrů v mld. Kč

Rok	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
2005	43,1	6,9	11,4
2006	50,2	9,6	13,4
2007	61,9	7,6	15,3
2008	76,7	9,9	17,3
2009	86,9	11,1	16

Graf 3 – Portfolia spotřebitelských úvěrů jednotlivých bank v mld. Kč

Dle předchozí tabulky byly zpracovány údaje do grafu, který udává nejen celkové objemy spotřebitelských úvěrů, ale také vypovídá o postupném vývoji během let 2005 až 2009. Nejvyšším portfoliem disponuje Česká spořitelna, výše jejich spotřebitelských úvěrů se od roku 2005 do roku 2009 zvýšila o 100%. Díky tomu tedy nelze České spořitelně upřít její prvenství.

5.4.3 Ukazatel sumy úvěřů připadajícího na jednoho klienta

Pro určení indikátoru sumy úvěřů připadajícího na jednoho klienta je nutné nejprve prezentovat data banky v počtu klientů za jednotlivé roky.

Tabulka 15 – Vývoj počtu klientů v tis. (subjektů)

Rok	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
2005	5326	2908	1446
2006	5277	2931	1447
2007	5294	2995	1556
2008	5294	3047	1608
2009	5265	3061	1604

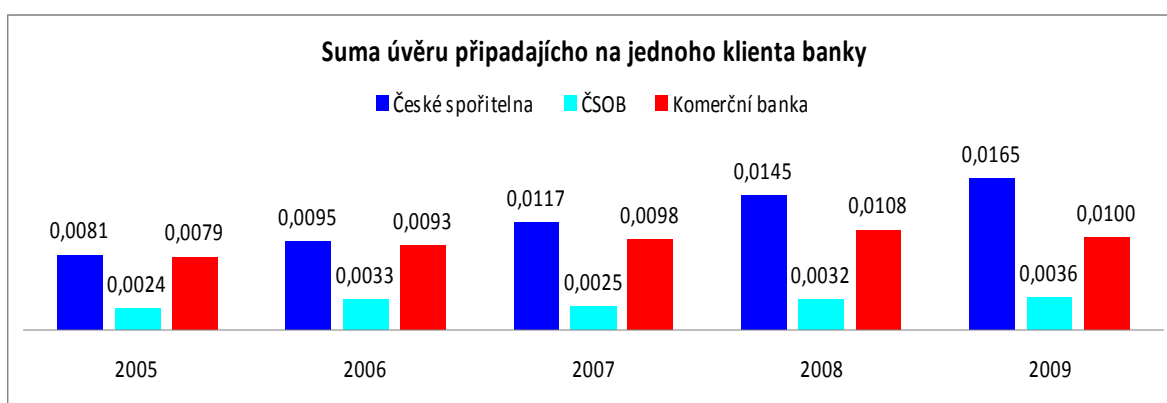
Tabulka informuje o počtu klientů jednotlivých bank mezi lety 2005 a 2006 a její data budou použita pro výpočet následujícího ukazatele.

Tabulka 16 – Vývoj ukazatele sumy úvěřů připadajícího na jednoho klienta

Rok	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
2005	0,0081	0,0024	0,0079
2006	0,0095	0,0033	0,0093
2007	0,0117	0,0025	0,0098
2008	0,0145	0,0032	0,0108
2009	0,0165	0,0036	0,0100

Ukazatele byly vypočteny jako podíl sumy poskytnutých spotřebitelských úvěřů (v mld. Kč) a počtu klientů jednotlivých bank. Tento podíl je tvořen pro každý jednotlivý rok a každou banku. Ukazatel vyjadřuje schopnost banky využít svůj potenciál v poskytování spotřebitelských úvěřů. Čím je hodnota vyšší, tím vyšší suma připadá na jednoho klienta. Zároveň je možné vidět, do jaké míry bankovní reprezentanti soustřeďují svou pozornost na poskytování spotřebitelských úvěřů, protože čím je ukazatel menší, tím méně klientů náleží na celkovou sumu spotřebitelských úvěřů. Banka tedy buď soustřeďuje svou pozornost na jiné produkty, nebo nevyužívá plnohodnotně svého potenciálu v nabízení produktu spotřebitelský úvěř.

Graf 4 – Vývoj ukazatele sumy úvěrů připadajícího na jednoho klienta (mld./tis.)

Na grafu je znázorněn vývoj ukazatele v čase. Nejvýraznější zvýšení zaznamenala Česká spořitelna díky velkému nárůstu portfolia spotřebitelských úvěrů. Naopak u ostatních bank nárůst není tak výrazný, dokonce v ČSOB došlo ke snížení toho ukazatele mezi lety 2006 a 2007 a u Komerční banky mezi lety 2008 a 2009.

5.4.4 Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů

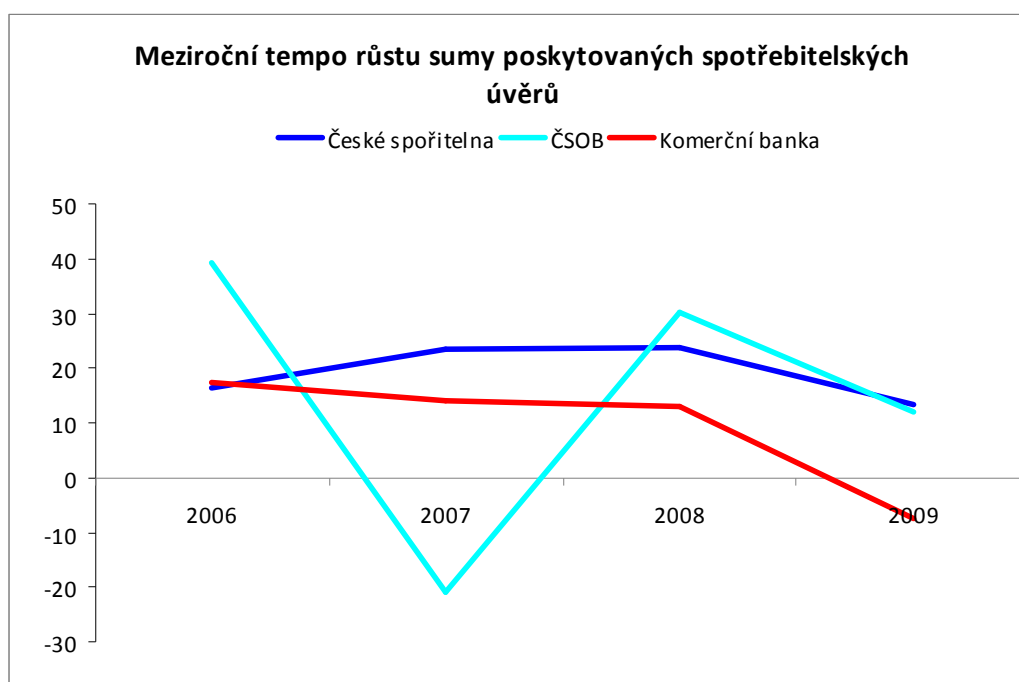
Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů je ukazatel vyjádřený v procentech a představuje změnu oproti roku předchozímu.

Tabulka 17 – Meziroční nárůst sumy poskytnutých spotřebních úvěrů (v %)

Rok	České spořitelna	ČSOB	Komerční banka
2006	16	39	18
2007	23	-21	14
2008	24	30	13
2009	13	12	-8

Tabulka obsahuje vypočtený ukazatel meziročního nárůstu sumy spotřebitelských úvěrů. Nejstabilnější vývoj můžeme spatřovat u České spořitelny, naopak nejméně stabilní vývoj u ČSOB. Pro lepší představu následuje graf.

Graf 5 – Meziroční tempo růstu sumy poskytovaných spotřebitelských úvěrů

U ČSOB došlo k poklesu sumy spotřebitelských úvěrů o 21% v roce 2007. Ostatní banky tento negativní trend ve sledovaném roce nepocítily a naopak byly schopny dosáhnout zvýšení o 23% Česká spořitelna a o 14% Komerční banka. Komerční banka zaznamenala pokles spotřebitelských úvěrů v roce 2009 o 8%, naproti tomu konkurenční subjekty Česká spořitelna a ČSOB zvýšily objem úvěrů o 13% a 12%.

5.4.5 Zhodnocení v oblasti úvěrového prostředí

Po prozkoumání úvěrového tržního prostředí bude provedeno závěrečné zhodnocení jednotlivých indikátorů. Hodnocení probíhá na škále o 1 do 5. Přičemž 5 je nejlepší hodnocení.

Tabulka 18 – Zhodnocení v oblasti úvěrového prostředí

Indikátor	Hodnota ukazatele		
	ČS	ČSOB	KB
Tržní podíl spotřebitelských úvěrů	5	2	3
Portfolia spotřeb. úvěrů vybraných bank	5	3	2
Počet poskytnutých úvěrů/počet klientů banky	4,5	1	4
Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů	4	3	3

Prvním indikátorem z této oblasti je tržní podíl spotřebitelských úvěrů. Dominantní podíl na tomto trhu má Česká spořitelna s 76,23%, zbývající část trhu zaujímají Komerční banka s 14,04 % a ČSOB 9,74 %. Proto České spořitelně bylo přiznáno 5 bodů z 5 možných a ostatní banky dosáhly nižšího hodnocení.

Dalším indikátorem jsou portfolia spotřebitelských úvěrů. Do tohoto hodnocení je začleněn také vývoj v čase mezi roky 2005 až 2009. Nejvyšší nárůst portfolia mezi roky 2005 a 2009 můžeme vidět u České spořitelny, proto hodnocení bylo stanoveno na 5 bodů. Nárůst portfolia spotřebitelských úvěrů zaznamenala také ČSOB, pouze v roce 2007 došlo k poklesu o 2 mld. U Komerční banky docházelo také k nárůstu portfolia až do roku 2008, kde v následujícím roce došlo k poklesu o 1,3 mld.

Třetím indikátorem v oblasti úvěrového prostředí je počet poskytnutých úvěrů na počet klientů banky. Vyjadřuje schopnost banky využít svůj potenciál v poskytování spotřebitelských úvěrů. Ukazatel byl zaměřen na vývoj mezi roky 2005 až 2009. Nejlepších výsledků dosahovala Česká spořitelna zejména díky velikosti celkového portfolia, dosahovala stabilního růstu a také nejvyšších hodnot ukazatele ve všech letech, proto je její hodnocení nejvyšší. Naproti tomu výrazně nižších hodnot dosahovala ČSOB. Lepší hodnoty byly také u Komerční banky, pouze v posledním sledovaném roce 2009 došlo k poklesu hodnoty ukazatele, ale pouze o 0,008.

Posledním indikátorem v této oblasti je indikátor meziročního nárůstu sumy spotřebitelských úvěrů, který vyjadřuje procentuální hodnotu změny objemu úvěrů oproti přecházejícímu roku. Procentní změny u České spořitelny jsou kladné a pohybují se mezi 13 až 24 %, tento vývoj byl oceněn hodnocením 4, neboť v posledním roce došlo ke slabšímu nárůstu oproti přecházejícím obdobím. Nejméně stabilní vývoj byl u ČSOB, která byla schopna jednak v letech 2006 a 2008 zvýšit nárůst objemu spotřebitelských úvěrů o 39 a 30 %, ale naopak v roce 2007 se dostat do záporných hodnot a snížit množství úvěrů o 21 %. Komerční banka byla schopna zvyšovat své portfolio o 18, 14 a 13 %, ale v posledním roce došlo k poklesu o 8 %.

5.5 Důvěryhodnost vybraných bank

Cestou, jak vybrat důvěryhodnou banku, je orientovat se dle hodnocení speciálních ratingových agentur. Činností ratingových agentur je vytváření hodnocení a klasifikace neboli rating. Nejvýznamnější ratingové agentury jsou: Moody's, Standard & Poor's a Fitch, jejichž hodnocením se budeme dále zabývat.

Rating je nezávislé hodnocení, jehož cílem je zjistit, a to na základě komplexního rozboru veškerých známých rizik hodnocení subjektu, jak je tento subjekt schopen a ochoten dostát včas a v plné výši všem svým splatným závazkům.³⁵

5.5.1 Dlouhodobý rating

Credit rating vypovídá o schopnosti dané banky splácet své závazky. Tento rating se zaměřuje na dlouhé či krátké období. Na následující tabulce je představeno hodnocení ratingu pro dlouhé období dle renomovaných ratingových agentur.

Tabulka 19 - Stupnice pro dlouhodobý rating pro jednotlivé agentury

Stupeň	Moody's	Standard & Poor's	Fitch	Hodnocení
Vysoký stupeň	Aaa	AAA	AAA	Nejvyšší kvalita
	Aa	AA	AA	Velmi kvalitní
Průměrný stupeň	A	A	A	Střední vyšší kvalita
	Baa	BBB	BBB	Střední nižší kvalita
Spekulativní stupeň	Ba	BB	BB	Spekulativní
	B.	B	B	Vysoce spekulativní
Promeškané	Caa	CCC	CCC	Značně rizikový
	Ca	CC	CC	Velmi nízká perspektiva
	C	C	C	Velmi vysoká
		D	D	pravděpodobnost úpadku

Tabulka obsahuje škálu hodnocení ratingových agentur dlouhodobého ratingu. Dlouhodobý rating se používá pro závazky se splatností nad 1 rok.

³⁵ VINŠ, Petr; LIŠKA, Václav. *Rating*. Praha : C. H. Beck, 2005. 122 s. ISBN 80-7179-807-X.

Objasnění jednotlivých stupňů je následné:

Stupeň **Aaa, AAA** = Představuje velmi vysokou schopnost emitenta plnit závazky, úrokové platby jsou kryty vysokou marží, neexistuje téměř žádné úvěrové riziko.

Stupeň **Aa, AA** = Jedná se o bezpečné investice s nízkým rizikem. Marže pro krytí úrokových sazeb však není tak vysoká jako v prvním stupni. Agentura Moody's dále tento stupeň člení na Aa1, Aa2 a Aa3 a S&P a Fitch přidává znaménko + a – pro vyjádření relativní síly v daném studnocení (AA+, AA, AA-).

Stupeň **A** = Existují adekvátní předpoklady pro splnění povinností, investice je ovlivňována ekonomickými změnami. (Moody's: A1, A2, A3, S&P a Fitch: A+, A, A-).

Stupeň **Baa, BBB** = Přiměřená schopnost plnit závazky, změna vnějších ekonomických podmínek může zhoršit platební schopnost dlužníka (Moody's: Baa1, Baa2, Baa3, S&P a Fitch: BBB+, BBB, BBB-).

Stupeň **Ba, BB** = Závazky obsahují spekulativní prvky, dlužník čelí nepříznivým podmínkám. Budoucí plnění povinností není jisté (Moody's: Ba1, Ba2, Ba3, S&P a Fitch: BB+, BB, BB-).

Stupeň **B** = Plnění závazků v dlouhém období je nejisté a můžeme očekávat zhoršení situace do budoucna (Moody's: B1, B2, B3, S&P a Fitch: B+, B, B-).

Stupeň **Caa, CCC** = Je nebezpečí pro splacení.

Stupeň **Ca, CC** = Vysoce spekulativní dluhopisy, splacení dluhopisů je nejisté.

Stupeň **C** = Velmi malá pravděpodobnost úplného splacení. Většina plateb v prodlení.

Stupeň **D** = Velmi nebezpečné dluhopisy, vysoká pravděpodobnost úpadku. Dlužník je trvale neschopný splácet své závazky.

Následující tabulky obsahují hodnocení dlouhodobého ratingu vybraných bankovních reprezentantů.

Tabulka 20 – Aktuální rating České spořitelny³⁶

Ratingová agentura	Dlouhodobý
Fitch	A
Moody's	A1
Standard & Poor's	A

Tabulka 21 – Rating ČSOB, a. s.³⁷

Ratingová agentura	Dlouhodobý
Fitch	A-
Moody's	A1
Standard & Poor's	A

Tabulka 22 - Rating Komerční banky, a. s.³⁸

Ratingová agentura	Dlouhodobý
Fitch	A
Moody's	A1
Standard & Poor's	A

V oblasti dlouhodobého ratingu se stupeň hodnocení bank pohybuje na **A**, což znamená, že existuje adekvátní předpoklad pro splnění povinností, investice jsou ovlivňovány ekonomickými změnami. Hodnocení České spořitelny a Komerční banky je shodné, pouze u ČSOB agentura Fitch určila rating na A-. ČSOB získala slabší hodnocení, které napovídá o nižším plnění jejich závazků, naproti tomu, ale od Moody's získala hodnocení A1 napovídá o opaku.

³⁶ Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.

³⁷ Výsledky skupiny ČSOB za rok 2009. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2011 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Financi-informace/CSOB_prezentace_vysledku_2009_cz.pdf>.

³⁸ Základní finanční údaje. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2011 [cit. 2011-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-financi-udaje.shtml>>.

5.5.2 Krátkodobý rating

Jak bylo uvedeno výše, rating existuje i pro krátké období, tedy pro závazky splatné do 1 roku. Následující tabulka dokládá jednotlivá skóre, jež agentury Moody's Standard&Poor's a Fitch stanovily.

Tabulka 23 – Stupnice pro krátkodobý rating pro jednotlivé agentury

Moody's	Standard & Poor's	Fitch
P-1	A-1+	F1+
P-2	A-1	F1
P-3	A-2	F2
	A-3	F3
NP	B	B
	C	C
	D	D

Hodnocení v tabulce je postupné od nejlepšího k nejhoršímu. Jednotlivé stupně lze popsat následovně:

P-1, A-1+ a F+ = Hovoří o vynikající schopnosti plnit své závazky.

P-2, A-1 a F1 = Vyjadřují dobrou schopnost plnit své závazky.

P-3, A-2, F2 = Jsou uspokojivé hodnocení ve schopnosti plnit své závazky.

A-3, F3 = Hodnocení, kde schopnost subjektu dostát svým závazkům je značně ovlivněna ekonomickými podmínkami.

B = Subjekt je náchylný k negativním změnám.

C = Dlužník není schopen plnit své závazky.

D = Dlužník neplní své závazky.

Následující tabulky obsahují přehled krátkodobého ratingu u jednotlivých bankovních reprezentantů dle ratingových agentur Fitch, Moody's a Standard & Poor's.

Tabulka 24 – Aktuální rating České spořitelny³⁹

Ratingová agentura	Krátkodobý
Fitch	F1
Moody's	Prime-1
Standard & Poor's	A1

Tabulka 25 – Rating ČSOB, a. s. ⁴⁰

Ratingová agentura	Krátkodobý
Fitch	F2
Moody's	Prime-1
Standard & Poor's	-

Tabulka 26 - Rating Komerční banky, a. s. ⁴¹

Ratingová agentura	Krátkodobý
Fitch	F1
Moody's	Prime-1
Standard & Poor's	A1

Krátkodobý rating České spořitelny a Komerční banky je shodný. Fitch a Standard& Poor's ohodnotil obě banky stupnicí F1 a A1, tedy druhou nejlepší známkou, která vyjadřuje dobrou schopnost plnit své závazky. Agentura Moody's určila České spořitelně a Komerční bance lepší stupeň hodnocení Prime-1, která vypovídá o vynikající schopnosti plnit své závazky.

³⁹ Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.

⁴⁰ Výsledky skupiny ČSOB za rok 2009. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2011 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Financi-informace/CSOB_prezentace_vysledku_2009_cz.pdf>.

⁴¹ Základní finanční údaje. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2011 [cit. 2011-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-financi-udaje.shtml>>.

Výsledky ČSOB o společnosti Standard & Poor's se nepodařilo zjistit, hodnocení Moody's je vynikající a stejné jako u ostatních bank. Agentura Fitch dospěla k jinému názoru a ČSOB přiřadila třetí ratingový stupeň F2, určila hodnocení ČSOB jako uspokojivé ve schopnosti plnit své závazky.

5.5.3 Rating finanční síly vybraných bank

Druhým typem ratingu je tzv. rating finanční síly (Financial strength rating). Vyjadřuje finanční sílu samotné banky bez ohledu na možnou podporu banky ze strany jejího vlastníka v případě problémů banky. Hodnocení je stupnicí A, B, C, D, E, značky jsou dále doplňovány + a - pro vyjádření relativní síly v daném stupni hodnocení.

Následující část bude věnována ratingu finanční síly vybraných bank dle ratingové agentury Moody's. Tabulky byly zpracovány dle podkladů dostupných na webu společnosti Moody's.

Tabulka 27 – Aktuální Rating finanční síly dle Moody's

Banka	Rating finanční síly
České spořitelna	C
ČSOB	C
Komerční banka	C

Aktuální rating dle Moody's pro všechny banky. Hodnota C vypovídá o přiměřené finanční síle. Banky vykazují přijatelné finanční výsledky v rámci předvídatelného a stabilního prostředí.

5.5.4 Vývoj ratingu finanční síly vybraných bank

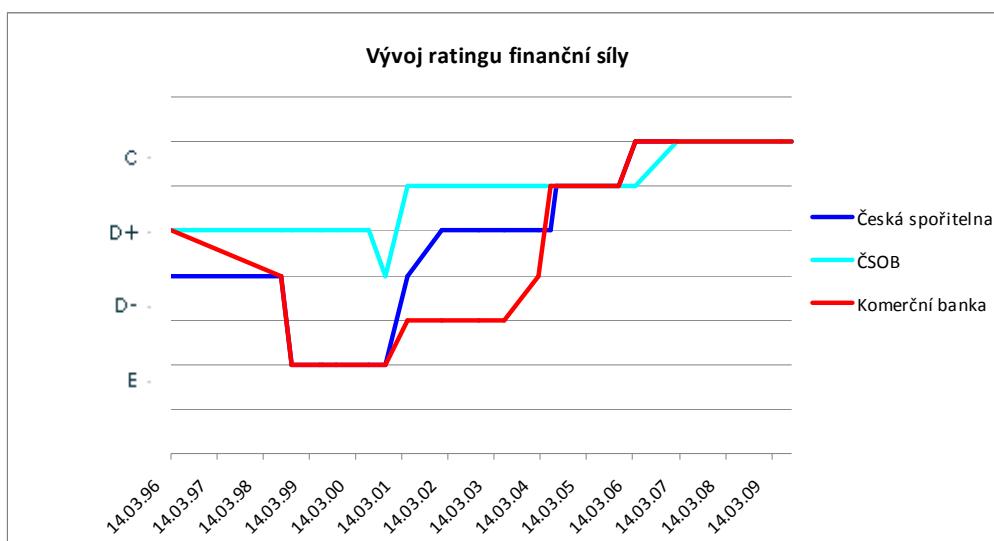
Následující tabulka dokládá vývoj ratingu finanční síly v čase mezi roky 1996 až 2009 určeného ratingovou agenturou Moody's zde byla data získána z webových stránek agentury. Použitá hodnotící škála je od A+ do E-.

Tabulka 28 - Vývoj ratingu finanční síly jednotlivých bank v čase

Datum	Česká spořitelna	ČSOB	Komerční banka
17.08.09	C	C	C
26.05.09	C	C	C
24.02.07		C	
03.04.06	C		C
18.11.05	C-		C-
13.07.04	C-		
30.05.04			C-
27.02.04			D
06.06.03			D-
12.11.02	D+	C-	D-
17.01.02	D+		
01.05.01	D	C-	D-
29.10.00		D	
20.06.00		D+	
11.10.99	E+		
25.06.99		D+	
01.06.99		D+	
23.10.98	E+		E+
04.08.98			D
14.03.96	D	D+	D+

Obecně je možné konstatovat, že postupem času se rating finanční síly pro všechny banky zlepšuje. Názornější představu o vývoji demonstruje následující graf.

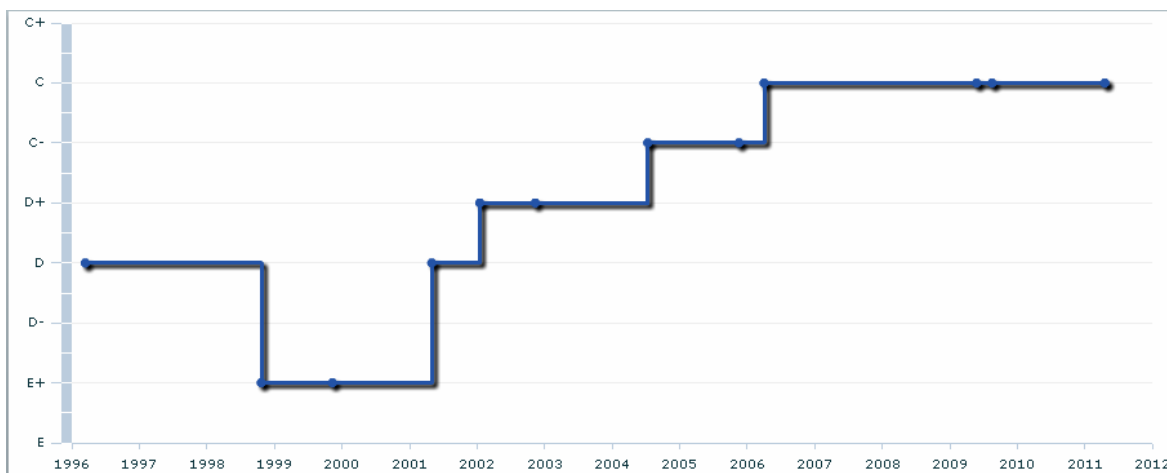
Graf 6 – Vývoj ratingu finanční síly jednotlivých bank

Pohyb ratingu v čase mezi jednotlivými bankami není stabilní, až od roku 2005 se banky přiblížily skóre C. Nejstabilnější vývoj s nejmenšími výkyvy je u ČSOB. Nejhorší skóre bylo u Komerční banky a České spořitelny zejména mezi lety 1999 až 2001, kdy byl určen rating na E+, což nevyovídá o dobré situaci banky.

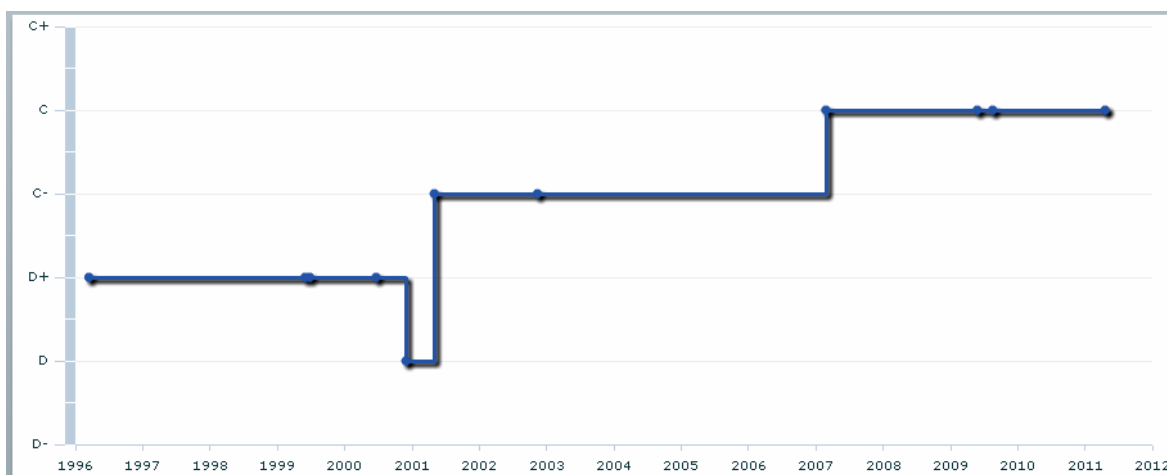
Následné grafy jsou věnovány jednotlivým bankám, je možno vidět i aktuální vývoj ratingu u jednotlivých bank včetně roku 2011.

Graf 7 – Vývoj ratingu finanční síly České spořitelny, a. s.⁴²

V roce 1996 byla Česká spořitelna, a. s. obodována stupněm D. Na této úrovni se udržela do roku 1999, kde následoval propad na E+ až do 2001, dále vidíme, že dochází k postupnému zlepšování a roku 2007 si banka drží pozici ratingu finanční síly na C.

Graf 8 – Vývoj ratingu finanční síly ČSOB, a.s.⁴³

⁴²Rating Class History:Bank Financial Strength. In *Moody's* [online]. London : Moody's, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW:

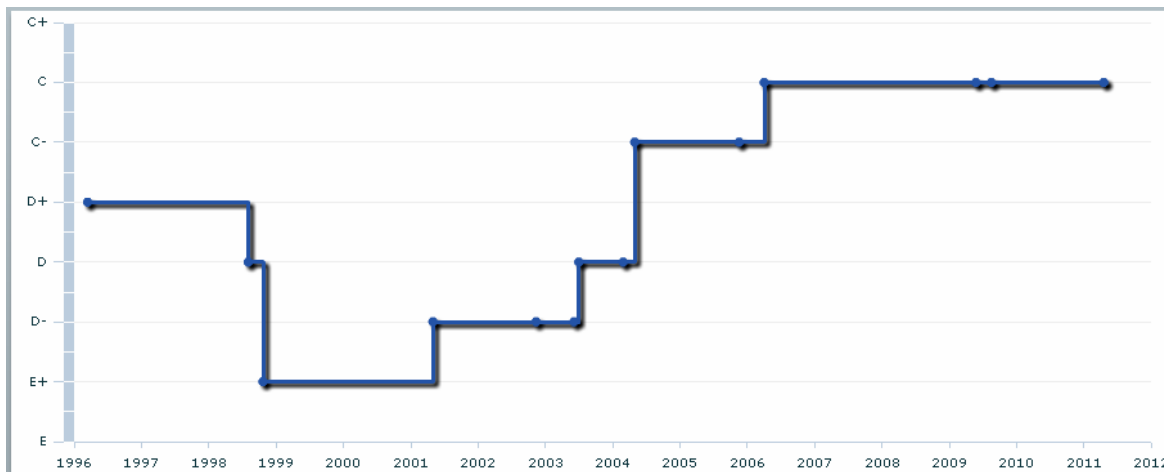
http://www.moodys.com/page/chartingdataservicepage.aspx?ratingclassnum=270&ratingClass=BankFinancialStrength&cycocode=86001&atagqt=130&sb=ratg_locl_dt&sd=1&ratingTypeCode=73693&ratingTypeNum=2&orgid=600018183.

⁴³Rating Class History:Bank Financial Strength. In *Moody* [online]. London : Moody, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW:

http://www.moodys.com/page/chartingdataservicepage.aspx?ratingclassnum=270&ratingClass=BankFinancialStrength&cycocode=86001&atagqt=130&sb=ratg_locl_dt&sd=1&ratingTypeCode=73693&ratingTypeNum=2&orgid=106900.

ČSOB, a. s. byla dle Moody's ohodnocena mezi lety 1996 až 2001 skórem D+, to vypovídalo spíše o nízké finanční síle banky. V roce 2001 se hodnota propadla na D, následující zlepšení bylo na skóre C- do roku 2007, kdy došlo ke změně celkové metodologie.

Graf 9 – Vývoj ratingu finanční síly Komerční banky, a. s.⁴⁴

Vývoj ratingu finanční síly Komerční banky, a. s. je nejméně stabilní mezi roky 1999 až 2004, dosahovala nejnižšího hodnocení ze všech bankovních reprezentantů. Skóre C bylo dosaženo v roce 2006 a od té doby si banka toto hodnocení udržela.

5.5.5 Zhodnocení důvěryhodnosti vybraných bank

Tabulka 29 – Zhodnocení v oblasti důvěryhodnosti vybraných bank

Indikátor	Hodnota ukazatele		
	ČS	ČSOB	KB
Dlouhodobý rating bank	4	4,5	4
Krátkodobý rating bank	4,5	3,5	4,5
Rating finanční síly bank	3	3	3
Vývoj ratingu finanční síly	4	4,5	3,5

V dlouhodobém ratingu je hodnocení jednotlivých bank shodné, až na hodnocení ČSOB od agentury Fitch, která určila rating na A-, proto i ČSOB získala nižší bodové hodnocení.

⁴⁴Rating Class History:Bank Financial Strength. In *Moody* [online]. London : Moody, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW:<[http://www.moody.com/page/chartingdataservicepage.aspx?ratingclassnum=270&ratingClass=Bank Financial Strength&cycode=86001&atagqt=130&sb=ratg_locl_dt&sd=-1&ratingTypeCode=73693&ratingTypeNum=2&orgid=600017665](http://www.moody.com/page/chartingdataservicepage.aspx?ratingclassnum=270&ratingClass=Bank%20Financial%20Strength&cycode=86001&atagqt=130&sb=ratg_locl_dt&sd=-1&ratingTypeCode=73693&ratingTypeNum=2&orgid=600017665)>.

Protože u stupně A existují adekvátní předpoklady pro splnění povinností jednotlivých bank, získali jednotlivé banky hodnocení 4 bodů z 5 možných a hodnocení ČSOB bylo sníženo o 0,5 bodu vzhledem ke slabšímu ratingu od agentury Fitch.

Krátkodobý rating České spořitelny a Komerční banky je shodný bodové ohodnocení je 4,5 bodů, protože agentury Fitch a Standard & Poor's ohodnotil obě banky stupnicí F1 a A1, tedy druhou nejlepší známkou. Výsledná známka ČSOB je 3,5 bodu, protože hodnocení Fitch bylo F2 tedy třetí nejlepší ratingový stupeň.

Třetím indikátorem je rating finanční síly, který vypovídá o finanční síle samotné banky bez ohledu na možnou podporu ze strany jejího vlastníka. Byla využita data ratingové agentury Moody's, která určila rating na skóre C tedy na střední hodnotu v hodnotící škále, proto i bodové ohodnocení bylo pro všechny banky stanoveno shodně na 3 body.

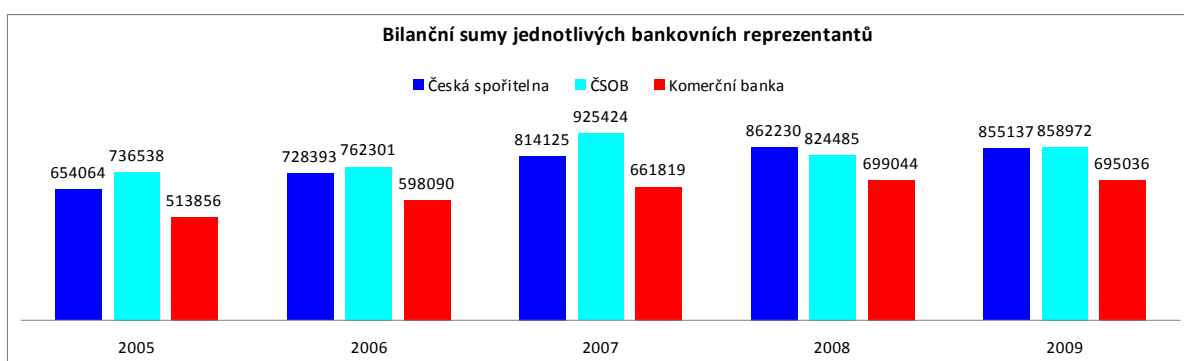
Posledním indikátorem v této oblasti je vývoj ratingu finanční síly dle agentury Moody's mezi roky 1996 až do roku 2011. Nejvíce stabilní vývoj je u ČSOB byly zde nejmenší propady a proto bodové ohodnocení bude určeno na 4,5. Nejhorších výsledků, tedy největší fluktuace v hodnocení ratingu byly u Komerční banky, proto její bodové ohodnocení je nižší (3,5 bodů).

5.6 Indikátory finanční analýzy

Pro provedení finanční analýzy bylo vybráno několik ukazatelů z výročních zpráv jednotlivých bank, které budou dále zkoumány. Jejich přehled nabízí následující tabulka.

Prvním indikátorem v oblasti finanční analýzy je vývoj bilanční sumy jednotlivých bank. V následujícím grafu je možné vidět vývoj mezi lety 2005 až 2009.

Graf 10 – Vývoj bilanční sumy v letech 2005 až 2009 pro jednotlivé banky

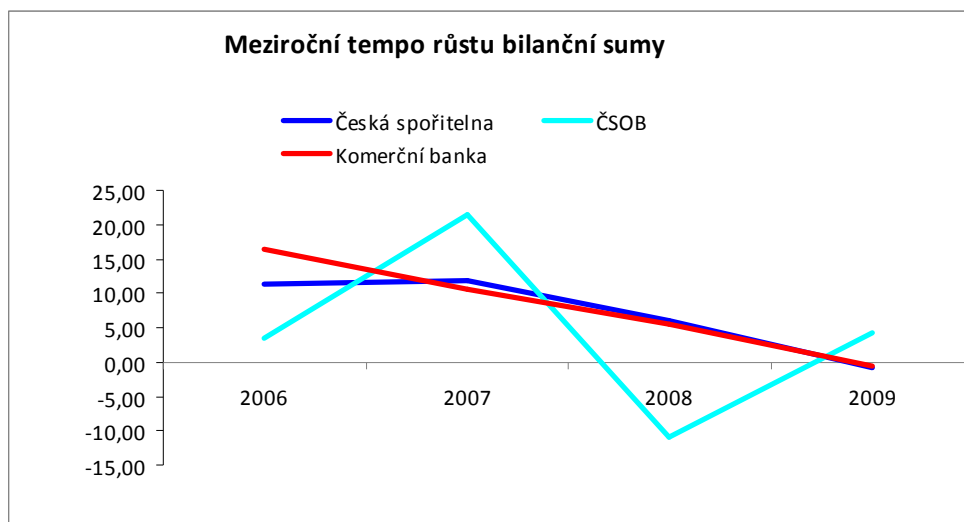

Téměř ve všech zkoumaných letech dosahuje ČSOB nejvyšší bilanční sumy, pouze v roce 2008 byla Česká spořitelna schopna dosáhnout vyšší bilanční sumy. Pro detailnější pohled na změnu bilanční sumy poslouží meziroční tempo růstu bilanční sumy, jež je vypočteno v následující tabulce.

Tabulka 30 – Meziroční tempo růstu bilanční sumy v %

	2006	2007	2008	2009
Česká spořitelna	11,36	11,77	5,91	-0,82
ČSOB	3,50	21,40	-10,91	4,18
Komerční banka	16,39	10,66	5,62	-0,57

Graf 11 – Meziroční tempo růstu bilanční sumy

Tabulka obsahuje meziroční tempo růstu bilanční sumy jednotlivých bank. Tento ukazatel je vyjádřen v procentech a představuje změnu oproti roku přecházejícímu. Nejpozitivnější vývoj mezi roky 2006 a 2008 je u Komerční banky. V posledním roce 2009 došlo k poklesu bilanční sumy o 0,57 %. Bilanční suma České spořitelny také mezi lety 2006 až 2008 rostla postupně o 11,36%, 11,77% a 5,91%. V roce 2009 došlo k poklesu bilanční sumy o 0,82 %. Nejméně stabilního vývoje bilanční sumy dosahovala ČSOB, velké výkyvy jsou snadno viditelné z grafu. Charakteristické jsou velké nárůsty a velké propady oproti rokům předchozím, velký nárůst byl o 21,40 % v roce 2007. Následně, ale došlo k výraznému poklesu o 10,91 % v roce 2008. ČSOB jako jediná dosáhla v roce 2009 nárůstu bilanční sumy, u ostatních bank došlo k poklesu.

Další indikátory patří mezi ukazatele rentability, jedná se o ROAA (Udržitelná rentabilita průměrných aktiv) a ROAE (Udržitelná rentabilita průměrného kapitálu). Přehled získaných výsledků uvádí následující tabulka.

Tabulka 31 – Indikátory rentability

	Česká spořitelna		ČSOB		Komerční banka	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Udržitelná rentabilita průměrných aktiv ROAA	1,40%	1,80%	1,20%	1,60%	1,60%	1,90%
Udržitelná rentabilita průměrného kapitálu ROAE	19,30%	26,30%	17,00%	21,60%	17,00%	23,60%

Prvním ukazatelem je rentabilita průměrných aktiv **ROAA**. Je vypočtena jako čistý zisk po zdanění/průměrná aktiva banky

Tabulka 32 – Hodnocení ukazatele ROAA⁴⁵

Hodnota ukazatele	Hodnocení
< 0,75	slabá
0,75 - 1,00	pod standardem
1,00 - 1,25	dobrá
1,25 - 1,75	velmi dobrá
>1,75	excelentní

Pro tento ukazatel jsou stanoveny hranice, které hovoří o úrovni návratnosti aktiv. Všechny tři banky dosahovaly lepších výsledků v roce 2008. Výsledek České spořitelny a Komerční banky vypovídá o excelentní úrovni návratnosti aktiv, u ČSOB je hodnocení na úrovni velmi dobré. V roce 2009 se úroveň návratnosti aktiv u ČS a KB pohybovala na velmi dobré úrovni a ČSOB pouze na dobré.

⁴⁵ ZIEGLER, Kamil. *Finanční řízení bank*. Praha : Bankovní institut,a.s., 1997. 341 s.

ISBN 80-902243-1-8.

Druhým indikátorem z ukazatelů rentability je rentabilita průměrného vlastního kapitálu **ROAE**, jež je výsledkem podílu čistého zisku pro zdanění a průměrného vlastního kapitálu. Ukazatel zjišťuje, zda vlastní kapitál přináší dostatečný výnos. Výsledek by měl být vždy vyšší než úrok, který by banka mohla získat při jiném druhu investování. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím více je banka schopna generovat větší zisk prostřednictvím svého vlastního kapitálu. Výsledky tohoto ukazatele byly vyšší v roce 2008. Nejlepších hodnot dosahovala v obou letech Česká spořitelna. V roce 2009 ČSOB i Komerční banka měla ROAE ve výši 17%, v roce přecházejícím byly výsledky 21,6% a 23,6%. Obecně platí, že podnik je tím úspěšnější, čím dosahuje stabilnějších a vyšších hodnot ROAE.

Další ukazatel patří do finanční analýzy kapitálového trhu a jedná se o **zisk na akcii**.

Tabulka 33 – Indikátor zisk na akcii

	Česká spořitelna		ČSOB		Komerční banka	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Zisk na akcii	790,92	1.040,00	2.966,33	176,60	292,30	348,70

Tabulka obsahuje výsledky ukazatele zisk na akcii, který je podílem čistého zisku po zdanění a počtu akcií, jež firma emitovala. Ukazatel uvádí, jaká hodnota zisku připadá na jednu akcii, čím je výsledek vyšší tím lepší je pozice investora a může také očekávat větší dividendy. Pro tento ukazatel je také důležitý jeho stabilní vývoj. Při hodnocení absolutní výše tohoto ukazatele dosáhla nejlepšího výsledku ČSOB v roce 2009. U ostatních bank došlo k poklesu zisku na akcii oproti roku předcházejícímu.

Následující indikátory patří mezi ukazatele financování. Jejich přehled je uveden v tabulce.

Tabulka 34 – Indikátory financování

	Česká spořitelna		ČSOB		Komerční banka	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Vlastní kapitál	63168	64805	68951	55955	68753	62974
Celkový kapitál	855137	862230	858972	824485	695036	699044
Míra stability = VK/K	7,39%	7,52%	8,03%	6,79%	9,89%	9,01%

Prvním vypočteným ukazatelem byla **míra stability**, která je podílem vlastního kapitálu a celkovému kapitálu. Tento ukazatel je též označován jako míra finanční nezávislosti. Pro banky je charakteristické, že většina jejich kapitálu je tvořena cizími zdroji, je výsledkem míry finanční nezávislosti značně podprůměrný a to pro všechny zkoumané banky.

Posledním indikátorem z oblasti finanční analýzy je **kapitálová přiměřenost**. Ukazatel měří riziko podnikání banky. Mezi nebezpečím, kterým musí banky čelit, patří to, že klienti, kterým banka poskytne úvěr, svoje závazky nebudou schopni uhradit. Dále nebezpečí nákupu cenných papírů, které v průběhu času ztratí svou hodnotu. Výpočet ukazatele spočívá v podílu vlastního kapitálu a rizikových aktiv banky (aktiva banky vynásobená váhou rizika v závislosti na stupni úvěrového rizika).

Tabulka 35 – Indikátor kapitálové přiměřenosti

	Česká spořitelna		ČSOB		Komerční banka	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Kapitálové přiměřenost	12,30%	10,30%	14,98%	10,31%	14,10%	12,10%

Ukazatel kapitálové přiměřenosti by neměl být vyšší než 8%, vyšší hodnoty vypovídají o tom, že velká část aktiv je tvořena aktivy s vyšším rizikovým faktorem, což může do budoucna ohrožovat pozici banky. Nejnižší hodnot dosahovala Česká spořitelna. Obecně byla hodnota kapitálové přiměřenosti u všech bank v roce 2009 vyšší než v roce 2008, což vypovídá spíše o negativním trendu.

5.6.1 Zhodnocení finanční analýzy

Tabulka 36 – Zhodnocení indikátorů finanční analýzy

Indikátor	Hodnota ukazatele		
	ČS	ČSOB	KB
Vývoj bilanční sumy	4	3,5	4
ROAA	4	3,5	4,5
ROAE	5	4,5	4
Zisk na akcii	3	4	4
Míra stability	1	1	1,5
Kapitálová přiměřenost	3	2	2,5

Prvním indikátorem v oblasti finanční analýzy je vývoj bilanční sumy. Hodnocení tohoto ukazatele jednak zohledňuje vývoj absolutní výše bilanční sumy, a také meziroční tempo růstu bilanční sumy, který je procentní změnou bilanční sumy oproti roku přecházejícímu. Hodnocení České spořitelny bylo určeno na 4 body, protože bilanční suma je vysoká a vývoj je poměrně stabilní pouze v posledním sledovaném roce došlo ke snížení o 0,82 %. ČSOB získala hodnocení 3,5 bodu, její bilanční suma byla téměř ve všech letech nejvyšší, ale dle ukazatele meziročního tempa docházelo k výrazným výkyvům. Komerční banka dosahovala stabilních výsledků v meziročním tempu růstu bilanční sumy, její bilanční suma byla, ale zřetelně nižší než sumy ostatních bank, bodové hodnocení je tedy 4 body.

Dalším hodnoceným ukazatelem byla udržitelná rentabilita průměrných aktiv (ROAA), kde nejlepších výsledků dosahovala KB. V obou zkoumaných letech byla hodnota u KB oproti ostatním bankám nejvyšší, protože ale v roce 2009 došlo ke snížení výsledku, nezískala KB plný počet bodů v závěrečném hodnocení. Ostatní banky byly ohodnoceny nižším počtem bodů na základě dosaženého výsledku. Druhým indikátorem, jenž patří mezi ukazatele rentability, byla udržitelná rentabilita průměrného kapitálu (ROAE). Zde u všech bank tak jako u předchozího ukazatele ROAA došlo ke snížení oproti roku přecházejícímu. Nejvyšší bodové skóre získala Česká spořitelna, protože v obou letech byla schopna prostřednictvím svého vlastního kapitálu generovat větší zisk.

U indikátoru zisk na akcii byly jednak porovnávány absolutní výsledky a také vývoj mezi roky 2008 a 2009. Nejvyššího zisku na akcii dosahovala ČSOB v roce 2009. V předchozím roce byl ale výsledek cca 15krát nižší, což nenaznačuje stabilní vývoj, proto výsledné hodnocení bylo stanoveno na 4 body. U Komerční banky byly naopak výsledky za jednotlivé sledované roky velice vyrovnané, a proto bylo hodnocení stanoveno také na 4 body. Nejslabší u tohoto ukazatele byla Česká spořitelna, jednak protože v roce 2009 došlo ke snížení zisku na akcii v porovnání s rokem 2008, a také protože hodnoty nebyly zcela vyrovnané.

U míry stability bylo stanoveno velice nízké bodové skóre pro všechny banky, protože podíly vlastního a celkového kapitálu byly značně podprůměrné. Toto je samozřejmě dáno i charakterem bank, protože převážná část jejich kapitálu je tvořena z cizích zdrojů. Posledním indikátorem v oblasti finanční analýzy byla kapitálová přiměřenost. Výsledek tohoto ukazatele by neměl být vyšší než 8%, což se jednotlivým bankám nepodařilo splnit a v roce 2009 dokonce došlo ke zvýšení tohoto indikátoru.

Nejhůře byla hodnocena ČSOB, protože, jednak v roce 2009 byla jejich hodnota ukazatele nejvyšší, zároveň u ní také došlo k největšímu procentuálnímu nárůstu tohoto ukazatele. Komerční banka dosáhla hodnocení 2,5, tedy o 0,5 bodů více než ČSOB, z důvodu, že nárůst v roce 2009 nebyl tak výrazný jako u ČSOB a zároveň konečný výsledek je několik desetin u KB lepší než u ČSOB. ČS byla hodnocena nejlépe, protože v obou letech byly výsledky nejnižší, a tudíž se nejvíce blížily k osmi procentní hranici.

5.7 Závěrečné zhodnocení přepočet vah jednotlivých kritérií

Pro provedení závěrečného hodnocení bude jednotlivým kritériím přiřazena váha. Nejprve bude provedeno určení vah pro jednotlivé skupiny kritérií pomocí metody pořadí.

U této metody vycházíme pouze z porovnání významnosti jednotlivých skupin kritérií, které budou seřazeny dle jejich významu.

Skupiny kritérií jsou: Komparace spotřebitelských úvěrů, úvěrové prostředí, důvěryhodnost bank a finanční analýza.

Jejich pořadí dle významu:

1. Komparace spotřebitelských úvěrů (p=4)
2. Úvěrové prostředí (p=3)
3. Důvěryhodnost bank (p=2)
4. Finanční analýza (p=1)

Určení normované váhy skupiny: $w_j = v_j / \sum_{k=1 \dots p} v_k$, $j = 1, 2, 3, 4$

(1. kritérium výpočet $w_j = 4/10 = 0,4$)

Tabulka 37 – Váhy skupiny kritérií

Skupina kritérií	Normovaná váha skupiny
Komparace spotřebitelských úvěrů	0,4
Úvěrové prostředí	0,3
Důvěryhodnost bank	0,2
Finanční analýza	0,1
Suma	1,0

Nyní budou vypočteny normované váhy jednotlivých kritérií pomocí bodovací metody, kde bude alokováno 100 bodů mezi jednotlivá kritéria dle jejich důležitosti. Tato metoda je též nazývána Metfesselova alokace.

Tabulka 38 – Přiřazení Metfesselových bodů

Indikátor	Body dle Metfesselse	Normovaná váha kritéria
Komplikovanost podmínek pro uzavření smlouvy	8	0,08
RPSN	9	0,09
Úroková sazba	22	0,22
Měsíční splátka úvěru	15	0,15
Další náklady spojené s úvěrem	18	0,18
Celková výhodnost úvěru	28	0,28
Suma	100	1,00
Tržní podíl spotřebitelských úvěrů	17	0,17
Portfolia spotřebitelských úvěrů vybraných bank	21	0,21
Počet poskytnutých úvěrů/počet klientů banky	28	0,28
Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů	34	0,34
Suma	100	1,00
Dlouhodobý rating bank	28	0,28
Krátkodobý rating bank	15	0,15
Rating finanční síly bank	23	0,23
Vývoj ratingu finanční síly	34	0,34
Suma	100	1,00
Vývoj bilanční sumy	12	0,12
ROAA	14	0,14
ROAE	14	0,14
Zisk na akcii	25	0,25
Míra stability	9	0,09
Kapitálová přiměřenost	26	0,26
Suma	100	1,00

Normované váhy jsou potom stokrát menší než příslušný počet bodů. Součet všech bodů musí být roven jedné.

Následně je nutné přepočítat normované váhy kritérií a zohlednit tak váhy skupin.

Tabulka 39 – Výpočet agregovaných vah kritérií

Indikátor	Váha skupiny	Normovaná váha kritéria	Agregovaná váha indikátoru
Komplikovanost podmínek pro uzavření smlouvy	0,4	0,08	0,032
RPSN		0,09	0,036
Úroková sazba		0,22	0,088
Měsíční splátka úvěru		0,15	0,06
Další náklady spojené s úvěrem		0,18	0,072
Celková výhodnost úvěru		0,28	0,112
Tržní podíl spotřebitelských úvěrů	0,3	0,17	0,051
Portfolia spotřebitel. úvěrů vybraných bank		0,21	0,063
Počet poskytnutých úvěrů/počet klientů banky		0,28	0,084
Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů		0,34	0,102
Dlouhodobý rating bank	0,2	0,28	0,056
Krátkodobý rating bank		0,15	0,030
Rating finanční síly bank		0,23	0,046
Vývoj ratingu finanční síly		0,34	0,068
Vývoj bilanční sumy	0,1	0,12	0,012
ROAA		0,14	0,014
ROAE		0,14	0,014
Zisk na akcii		0,25	0,025
Míra stability		0,09	0,009
Kapitálová přiměřenost		0,26	0,026
Suma	1	-	1,000

Tabulka obsahuje přepočtené agregované váhy jednotlivých kritérií, které budou sloužit pro výpočet finálního indexu. Agregovaná váha pro jedno kritérium byla vypočtena jako váha skupiny krát normovaná váha kritéria a to pro každé dílčí určené kritérium. Souhrnná suma vah musí být znovu rovna jedné.

V následující tabulce je proveden závěrečný výpočet.

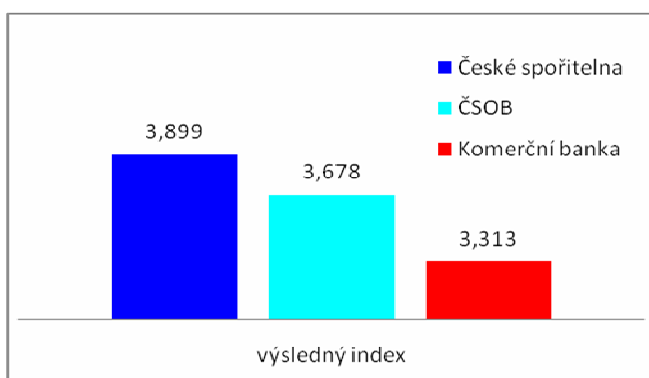
Tabulka 40 – Výpočet závěrečného indexu určujícího nejlepší banku

Indikátor	Hodnota ukazatele			Váha indikátoru	Přepočet hodnoty ukazatele		
	ČS	ČS OB	KB		ČS	ČSOB	KB
Komplikovanost podmínek pro uzavření smlouvy	3	4	4	0,032	0,096	0,128	0,128
RPSN	3,5	4	3,5	0,036	0,126	0,144	0,126
Úroková sazba	4	5	4	0,088	0,352	0,440	0,352
Měsíční splátka úvěru	4	4,5	4	0,06	0,240	0,270	0,240
Další náklady spojené s úvěrem	4	4	2,5	0,072	0,288	0,288	0,180
Celková výhodnost úvěru	3	5	3	0,112	0,336	0,560	0,336
Tržní podíl spotřebitelských úvěrů	5	3	2	0,051	0,255	0,153	0,102
Portfolia spotřebitelských úvěrů vybraných bank	5	3	2	0,063	0,315	0,189	0,126
Počet poskytnutých úvěrů/počet kl. banky	4,5	1	4	0,084	0,378	0,084	0,336
Meziroční nárůst sumy spotřebitelských úvěrů	4	3	3	0,102	0,408	0,306	0,306
Dlouhodobý rating bank	4	4,5	4	0,056	0,224	0,252	0,224
Krátkodobý rating bank	4,5	3,5	4,5	0,03	0,135	0,105	0,135
Rating finanční síly bank	3	3	3	0,046	0,138	0,138	0,138
Vývoj ratingu finanční síly	4	4,5	3,5	0,068	0,272	0,306	0,238
Vývoj bilanční sumy	4	3,5	4	0,012	0,048	0,042	0,048
ROAA	4	3,5	4,5	0,014	0,056	0,049	0,063
ROAE	5	4,5	4	0,014	0,070	0,063	0,056
Zisk na akcii	3	4	4	0,025	0,075	0,100	0,100
Míra stability	1	1	1,5	0,009	0,009	0,009	0,014
Kapitálová přiměřenost	3	2	2,5	0,026	0,078	0,052	0,065
Výsledný Index				1,000	3,899	3,678	3,313

Na základě předchozí analýzy byly určeny bodové hodnoty pro každé jednotlivé kritérium u vybraných bankovních reprezentantů. Body byly přiřazeny dle výsledků a hodnocení jednotlivých kritérií, přičemž 5 bodů bylo stanoveno jako nejlepší hodnocení.

Na základě výše zmíněných metod vícekriteriálního rozhodování byly stanoveny agregované váhy indikátorů, které sloužily pro přepočtení hodnot dle důležitosti a významu daného indikátoru. Na závěr byla vyčíslena výsledná suma všech přepočtených hodnot, hodnota byla v této práci označena jako „**Výsledný index**“. Ten svou velikostí určuje pořadí bank a uvádí, která banka je tou nejkonzurenceschopnější a to dle v této práci stanovených indikátorů. Výsledný index dle určeného postupu výpočtu musí být hodnota na škále mezi 1 až 5, kde 5 je stále nejvyšší možnou a také nejlepší známkou.

Graf 12 – Výsledný index konkurenceschopnosti bank

V závěrečném grafu je patrné, která banka dosáhla nejvyššího výsledného indexu a tedy ve výsledku této práce je hodnocena jako nejlepší. Nejlepší bankou je tedy Česká spořitelna s výsledným indexem 3,899, následuje ČSOB s hodnotou 3,678 a nejhůře si dle stanovených indikátorů stojí Komerční banka.

6 Závěr

V úvodu práce byl definován hlavní cíl v podobě zjištění, která banka na českém trhu zastupuje nejlepší konkurenční pozici. Bylo důležité stanovit, jaké banky budou předmětem analýzy. Na základě údajů z ČNB byly vybrány tyto banky: Česká spořitelna, a. s., Československá obchodní banka, a. s. a Komerční banka, a. s., neboť jsou největšími bankami českého trhu a zároveň zaujímají nejvyšší tržní podíl, tudíž jejich vzájemná komparace přinese požadovaný výsledek.

Nejprve, dle dílčích cílů práce, byly definovány indikátory konkurenceschopnosti bank. Ty byly zvoleny pro čtyři oblasti. První oblastí byla komparace spotřebitelských úvěrů, kde bylo hlavním cílem porovnat konkrétní produkt (spotřebitelský úvěr v hodnotě 100.000,- na dobu 6 let), který je bankovními reprezentanty nabízen. Druhou klíčovou oblastí, pro kterou byly staveny indikátory, byla oblast úvěrového prostředí ve smyslu tržního prostředí, zaměřeného zejména na porovnání portfolií spotřebitelských úvěrů. Jako třetí oblast pro vytvoření indikátoru byla určena důvěryhodnost bank, zde byly jednotlivé indikátory zaměřeny na rating stanovený renomovanými ratingovými agenturami Moody's, Standard & Poor's a Fitch. Poslední oblastí byla finanční analýza, kde bylo vybráno několik ukazatelů, které byly dále podrobeny hodnocení.

Vytvořené indikátory byly následně hodnoceny, byla vytvořena speciální bodovací metoda, kde ke každému definovanému indikátoru, pro každou jednotlivou banku, byla přiřazena bodová hodnota na škále od 1 do 5 bodů, přičemž 5 bodů představovalo nejlepší hodnotu. Konkrétní hodnocení bylo stanoveno na základě výsledků zkoumaných indikátorů pro jednotlivé banky a vzájemnou komparací mezi výsledky, které byly jednotlivými bankami dosaženy.

Proto, aby byla analýza komplexní, bylo využito metod vícekriteriálního rozhodování. Nejprve byly stanoveny váhy skupiny pro výše specifikované oblasti pomocí metody pořadí (dle důležitosti jednotlivých oblastí pro analýzu). Dále byly jednotlivým indikátorům přiřazeny tzv. Metfesselovi body pro určení váhy jednotlivých indikátorů. Následně bylo nutné zohlednit váhy skupiny a vypočítat finální agregované váhy jednotlivých indikátorů.

V závěru analýzy bylo přepočteno hodnocení jednotlivých indikátorů dle zohlednění agregovaných vah. Prostou sumou výsledků indikátorů, byl vytvořen tzv. „výsledný index“, který byl schopen určit, která banka zaujímá nejlepší pozici na českém trhu. Touto bankou se stala Česká spořitelna, a. s. Na závěr je možné konstatovat, že cíl práce, nalezení nejkonkurenceschopnější banky, byl splněn.

7 Seznam použité literatury

- CIPRA, Tomáš. *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. Praha : Ekopress, 2005. 308 s. ISBN 80-86119-91-2.
- DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví*. Praha : VSE, 1998. 341 s. ISBN 80-7079-585-9.
- KAMPF, Rudolf. *Financování a bankovníctví*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2006. 44 s. ISBN 80-7194-913-2.
- MEJSTŘÍK, Michal; PEČENÁ, Magda; TEPLÝ, Petr. *Základní principy bankovníctví*. Praha : Karolinum, 2008. 624 s. ISBN 978-80-246-1500-4.
- POLIDAR, Vojtěch. *Manage. bank a bankovních obchodů. II.*. Praha : Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.
- RAIS, Karel. *EU - Evropská integrace a bankovníctví*. Praha : Computer Press, 1999. 133 s. ISBN 80-7226-211-4.
- REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Man. Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.
- SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví I.*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005. 115 s. ISBN 80-7194-814-4.
- SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví II.*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005. 79 s. ISBN 80-7194-55-791-05.
- ŠVARCOVÁ, Jana. Konverze a swapy cizích měn. In *Makroekonomie: Ekonomie stručně a přehledně* [online]. Praha: Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání, 2009 [cit. 2010-10-08]. Dostupné z WWW: <http://www.ceed.cz/makroekonomie/32_konverze_a_swapy.htm>.
- ULRICH, Milan; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Bankovníctví*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. 263 s. ISBN 80-213-0815-X.
- VINŠ, Petr; LIŠKA, Václav. *Rating*. Praha : C. H. Beck, 2005. 122 s. ISBN 80-7179-807-X.
- ZEMAN, Václav; MELŽÍN, Tomáš. *Bankovníctví I. Díl*. Brno : Akademické nakladatelství CERM, s. r. o., 2006. 88 s. ISBN 80-214-3255-1.
- ZIEGLER, Kamil. *Finanční řízení bank*. Praha : Bankovní institut,a.s., 1997. 341 s. ISBN 80-902243-1-8.
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. § 497*
- Produkty. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha: Komerční Banka, 2009 [cit. 2010-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/need_financ_business.shtml>.
- Zprávy o výkonu dohledu ČNB nad finančním trhem. In *Publikace vydávané Českou národní bankou* [online]. Praha : ČNB, 2010 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/index.html>.
- Profil České spořitelny. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>>.
- O společnosti ČSOB. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>>.
- Základní informace. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-informace.shtml>>.
- O bance. In *UNICREDIT BANK CZECH REPUBLIC, A.S.* [online]. Praha : UniCredit, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.unicreditbank.cz/cz/o-bance.html>>.

Úvěrová kalkulačka. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/kalkulacka-spotrebitelskych-uveru/index.shtml>>.

Spotřebitelský úvěr. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/spotrebitelsky-uver/o-produktu-d00012962>>.

Úvěrová kalkulačka. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <https://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=pujcky_product&from=produkt&docid=internet/cs/uverova_kalkulacka_prod_ie.xml>.

ČSOB Půjčky - orientační propočty. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/Csob/Formulare-a-kalkulacky/Stranky/CSOB-Pujcky-orientacni-propocty.aspx>>.

Ceska Sporitelna, a.s. : Ratings. In *Moody's* [online]. Prague : Moody's, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.moodys.com/credit-ratings/Ceska-Sporitelna-as-credit-rating-600018183>>.

Ceskoslovenska Obchodni Banka, a.s. : Ratings. In *Moody's* [online]. Prague : Moody's, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.moodys.com/credit-ratings/Ceskoslovenska-Obchodni-Banka-as-credit-rating-106900>>.

Komerční Banka a.s. : Ratings. In *Moody's* [online]. Prague : Moody's, 2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.moodys.com/credit-ratings/Komerční-Banka-as-credit-rating-600017665>>.

Výsledky skupiny ČSOB za rok 2008. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2009 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Financni-informace/CSOB_prezentace_vysledku_2008_cz.pdf>.

Výsledky skupiny ČSOB za rok 2009. In *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. Praha : ČSOB, 2011 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Financni-informace/CSOB_prezentace_vysledku_2009_cz.pdf>.

Výroční zpráva 2008. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2009 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/VZ_2008.pdf>.

Výroční zpráva 2009. In *Česká spořitelna, a. s.* [online]. Praha : ČS, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/VZ_2009.pdf>.

Výroční zpráva 2008. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2009 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2008-vyrocní-zprava.pdf?c0c848f1fe287854759f4d3213510895>>.

Výroční zpráva 2009. In *Komerční banka, a. s.* [online]. Praha : KB, 2010 [cit. 2011-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2009-vyrocní-zprava.pdf?55a92df3d636eb15406f4b05353fbaf0>>.

8 Seznam použitých tabulek

Tabulka 1 – Základní funkce centrální banky	12
Tabulka 2- Čtyři základní prvky bankovní regulace	16
Tabulka 3 – 6C úvěru	34
Tabulka 4 – Indikátory konkurenceschopnosti bank	38
Tabulka 5 - Rozdělení bank do skupin dle ČNB k 31. 12. 2009	39
Tabulka 6 – Aktuální akcionářská struktura.....	41
Tabulka 7 - Základní fakta Česká spořitelna, a. s.	42
Tabulka 8 – Základní fakta o ČSOB	42
Tabulka 9 – Základní fakta o KB	43
Tabulka 10 – Podmínky pro spotřebitelský úvěr u jednotlivých bank	47
Tabulka 11 – Spotřebitelský úvěr v hodnotě 100.000, - Kč	48
Tabulka 12 – Komparace půjček na 100000,- Kč po dobu 6 let	48
Tabulka 13 – Indikátory v oblasti komparace spotřebitelských úvěrů	50
Tabulka 14 – Vývoje sumy spotřebitelských úvěrů v mld. Kč.....	51
Tabulka 15 – Vývoj počtu klientů v tis. (subjektů)	52
Tabulka 16 – Vývoj ukazatele sumy úvěrů připadajícího na jednoho klienta.....	52
Tabulka 17 – Meziroční nárůst sumy poskytnutých spotřebních úvěrů (v %)	53
Tabulka 18 – Zhodnocení v oblasti úvěrového prostředí	54
Tabulka 19 - Stupnice pro dlouhodobý rating pro jednotlivé agentury	56
Tabulka 20 – Aktuální rating České spořitelny	58
Tabulka 21 – Rating ČSOB, a. s.	58
Tabulka 22 - Rating Komerční banky, a. s.	58
Tabulka 23 – Stupnice pro krátkodobý rating pro jednotlivé agentury	59
Tabulka 24 – Aktuální rating České spořitelny	60
Tabulka 25 – Rating ČSOB, a. s.	60
Tabulka 26 - Rating Komerční banky, a. s.	60
Tabulka 27 – Aktuální Rating finanční síly dle Moody's	61
Tabulka 28 - Vývoj ratingu finanční síly jednotlivých bank v čase	62
Tabulka 29 – Zhodnocení v oblasti důvěryhodnosti vybraných bank	65
Tabulka 30 – Meziroční tempo růstu bilanční sumy v %	67
Tabulka 31 – Indikátory rentability	68
Tabulka 32 – Hodnocení ukazatele ROAA	68
Tabulka 33 – Indikátor zisk na akcii	69

Tabulka 34 – Indikátory financování.....	69
Tabulka 35 – Indikátor kapitálové přiměřenosti.....	70
Tabulka 36 – Zhodnocení indikátorů finanční analýzy	70
Tabulka 37 – Váhy skupiny kritérií.....	72
Tabulka 38 – Přiřazení Metfesselových bodů	73
Tabulka 39 – Výpočet agregovaných vah kritérií.....	74
Tabulka 40 – Výpočet závěrečného indexu určujícího nejlepší banku	75

9 Seznam použitých grafů

Graf 1 - Tržní podíly (v %)	40
Graf 2 – Tržní podíly spotřebitelských úvěrů v %	50
Graf 3 – Portfolia spotřebitelských úvěrů jednotlivých bank v mld. Kč	51
Graf 4 – Vývoj ukazatele sumy úvěrů připadajícího na jednoho klienta (mld./tis.).....	53
Graf 5 – Meziroční tempo růstu sumy poskytovaných spotřebitelských úvěrů	54
Graf 6 – Vývoj ratingu finanční síly jednotlivých bank	63
Graf 7 – Vývoj ratingu finanční síly České spořitelny, a. s.....	64
Graf 8 – Vývoj ratingu finanční síly ČSOB, a.s.	64
Graf 9 – Vývoj ratingu finanční síly Komerční banky, a. s.....	65
Graf 10 – Vývoj bilanční sumy v letech 2005 až 2009 pro jednotlivé banky	66
Graf 11 – Meziroční tempo růstu bilanční sumy	67
Graf 12 – Výsledný index konkurenceschopnosti bank	76

10 Seznam použitých obrázků

Obrázek 1 – Princip sedliny na souhrnu běžných účtů.....	23
Obrázek 2 – Druhy bankovních úvěrů.....	27
Obrázek 3 – Princip kontokorentního úvěru.....	28
Obrázek 4 – Druhy směnečných úvěrů.....	29
Obrázek 5 – Princip eskontního úvěru	29
Obrázek 6 – Spotřebitelský úvěr od České spořitelny, a. s.....	45
Obrázek 7 – Spotřebitelský úvěr od ČSOB, a. s.....	46
Obrázek 8 - Spotřebitelský úvěr od KB, a. s.	47

11 Seznam použitých zkratek

ČNB	Česká národní banka
ČS	Česká spořitelna, a. s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
KB	Komerční banka, a. s.
RPSN	Roční procentní sazba nákladů
ROAE	Udržitelná rentabilita průměrného kapitálu
ROAA	Udržitelná rentabilita průměrných aktiv